

กรม ศึกษาธิการ

หนังสือ

แบบค้นคว้าตกค

สำหรับนักเรียนค้นหาค้นคว้าต่าง ๆ

มีคำแปลตกคอย่างที่ใช้ด้วย

พิมพ์ครั้งที่ ๓

๓๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๓๒๒ อัฐ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สุวรรณพงศ์กิจ

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐

หอพระสมุดวชิรญาณ
เล่มที่ ๑

กรม ศึกษาธิการ

หนังสือ

แบบค้นคว้าดึกค

สำหรับนักเรียนค้นคว้าศัพท์ต่างๆ

มีคำแปลดึกคอย่างที่ใช้ดึกค

พิมพ์ครั้งที่ ๓

๓๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๓๒๒ อัฐ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สรรพพจนนค กิจ

รัตนโกสินทรศก ๒๕๐๐

ป.๓๖

เลขที่

313

เลขหมู่

2144

เลขทะเบียน

พณณ-๗๘๓๖

สาราน บอ ก แก่ ค่ำ ผิด
อ่าน แล้ว แก่ ให้ ถูก ฉีก ใบ นี้ ทิ้ง

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก	หมายเหตุ
๑	๕	แก้ว แกม กาญจน	แก้ว แกม กาญจน	
๒	๕	คงไม่ การ เสีย	คงไม่ เสีย การ	
๕	๖	จัก ตูปะ พยัญชนะ	จัด ตูปะ พยัญชนะ	
๑๑	๖	มหัศ ภาณัท	มหัศ ภาณัท	
๑๘	๑๓	บน คี ค๊ะ	บน คี วัชะ	
๒๒	๓	นฤเบนทร	นฤคินทร	
๔๓	๑๔	ส่ม บรณ ด้วย โภค	ส่ม บรณ ด้วย โภค	
๔๖	๑๒	กาม ฉน ทาวร	กาม ฉน ทาวรณ	
๕๔	๘	เพดาต ใน ปาก	เพดาน ใน ปาก	
๗๐	๑๕	เด็น	เด็น	
๗๓	๘	อุบาสก ตักกา	อุบาสก อุบาสิกา	
๘๗	๖	อุปัชฌา	อุปัชฌาย	
๘๗	๑๐			
๘๗	๑๗	สรว เพชร	สรว เพชร	
๙๐	๘	พระราช ผู้ ไซ จกร	พระราช ผู้ ไซ จกร	
๙๐	๑๐	ชือ กระษัตริ	ชือ กระษัตริย์	
๙๐	๑๓	พระราชทรพย	พระราชทรพย	
๙๘	๖	กระษัตริย์	กระษัตริย์	
๙๘	๑๒	หัตถ์	หัตถ์	
๙๘	๑๕	คุณ คือ ความ เตื่อง ถือ	คุณ คือ ความ เตื่อง ถือ	
๑๐๒	๑๔	เกิด วิมัตถ์ นัต ปานัง	เกิด วิมัตถ์ นัต ปานัง	
๑๐๔	๒	นพิตร อย่าง ทรง พระวิตก	นพิตร อย่าง ทรง พระวิตก	
๑๐๖	๑๑	(ทรง พระนถาตม) ภาต เจ็บ	(ทรง พระนถาตม) ภาต เจ็บ	

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก	หมายเหตุ
๑๐๗	๑๓	ชีวิต	ชีวิต	
๑๐๘	๓	กระษัตริ	กระษัตริย์	
๑๑๑	๖	อาทิตย	อาทิตย์ นก	
๑๒๐	๖	อภัยไศรย	อภัยไศรย์	
๑๒๓	๙	ศราวุธ	ศทาวุธ	
๑๒๖	๓	บุชาคุณท	บุชาคุณท	
๑๒๗	๒	ยาพิศม์	ยาพิษ	
๑๒๗	๓	อศรพิศม์	อศรพิษ	
๑๒๗	๑๓	ทางจันท์	ทางจันทร	
๑๒๘	๑๒	บรมเศว	บรมเศ	
๑๒๙	๑๔	วิศเวศวร์	วิศเวศ	
๑๒๙	๑๖	วิศเวศวร์	วิศเวศ	
๑๓๒	๑๐	ศิษย์	ศิษย์	
๑๓๒	๑๑	พิเศศ	พิเศษ	
๑๓๓	๑๒	เศศ	เศษ	
๑๓๔	๑๑	ฉายดว้าง	ฉายดว้าง	
๑๓๖	๑๕	จตุบรรณ	จตุบรรณ	
๑๔๑	๙	รำให้	รำให้	
๑๔๓	๖	กระษัตริ	กระษัตริย์	
๑๔๖	๑๓	ศัพท์	ศัพท์	
๑๔๘	๗	พฤษภ	พฤษภ	
๑๔๘	๘	นราศภ	นราษภ	
๑๔๙	๗	ประกับ	ประคัม	
๑๕๑	๘	ฝูง	ฝูง	
๑๕๓	๔	ทรเมยต หมู มาตงค์	ทรเมยต หมู มาตงค์	
๑๕๔	๑๓	หัต	หัต	
๑๕๕	๒	ที่ เขา ศิพนิมิตร	ที่ เขา ศิพนิมิตร	
๑๕๕	๖	เด็จพาด ถม ดง	เด็จพาด ถม ดง	

๑ การสอนหนังสือเด็กเป็นอย่างไรบ้าง
ให้เขียนหนังสือไว้ตัวเล็ก ๆ ต้อง เพราะในตำเนียงไทย
อ่านคำซึ่งมาแต่ภาษาบาลีแต่ภาษาสันสกฤตเหมือน ๆ กันอยู่หลาย
ตัว เป็นต้นว่าในมาตรา ก ท ว ญ ณ น ร
ด พ ล อก ก็อ่านตำเนียงเหมือนกัน จึงไม่มีหลักที่จะ
สังเกตได้ด้วยเสียง ครั้นจะสอนทางคำว ไวยากรณ์
คือ คัมภีร์ธรรมศาสตร์ แลฐานกรณ์ ของตัวอักษร ก็
ที่ไหนเด็กแรก ๆ เรียนจะสามารรถเข้าใจได้ ก็จะต้องยาก
หนักไป เพราะฉนั้นทางสอนอยู่แต่ที่จะเก็บศัพท์ที่ตัว
อักษรสังเกตเหมือน ๆ กันมาเรียงไว้เป็นพวก ๆ ให้เด็ก
สังเกตดูไปจนชำนาญ เคยตาเจนใจ จนใช้ตัวอักษรได้ถูก
ส่วนศัพท์ที่ง่าย ๆ แลจะต้องมีที่ใช้มากนัก ได้
เรียนเรียงตัวตอนแรกทำแบบฝึกหัดไว้สำหรับฝึกสอนนักเรียนในแบบ
เรียนเร็วเล่ม ๒ แล้ว ในเล่มนี้เหลือไว้แต่ศัพท์
ที่ยาก ๆ เรียงกันตามตัวสังเกตสำหรับให้นักเรียนค้นหา
คำแปลได้ใช้ เมื่อจะไปพบศัพท์เหล่านี้ในหนังสือ
ใด ๆ หรืออยากจะรู้ศัพท์ต่าง ๆ ที่ตัวใดสังเกตก็จะ

ได้คันดูในเล่มนี้ หรืออาจารย์จะใส่สำหรับอ่านให้นักเรียน
เขียนซ่อมก็ได้ แต่มีใส่สำหรับท้องให้จำได้ปากเปล่า
เพราะการที่ท้องจำได้ปากเปล่านั้นไม่มีประโยชน์อันใดคุ้มความ
ลำบากเลย

หนังสือแบบคันตัวสักด้น แต่เดิมหมายจะไว้ท้าย
แบบเรียนเร็วเล่ม ๒ ในเล่มเดียวกัน แต่เห็นหนังสือ
มากหน้าเล่มจะหนาเหลือเกินไป จึงเย็บออกเป็นเล่ม
ต่างหาก เป็นหนังสือสำหรับช่วยในแบบเรียนเร็วด้วย

กรมศึกษาธิการ

ว, ศ, ๑๑๐

สารบัญหน้า

ตัวสะกด	หน้า	ตัวสะกด	หน้า
ญ	๑	ค	๘๗
ณ	๘	ก	๘๘
น	๑๕	ง	๑๑๐
ร	๓๐	ท	๑๑๒
ด	๕๑	ธ	๑๒๐
พ	๖๑	ศ	๑๒๔
ภ	๖๓	ษ	๑๓๓
ช	๗๕	ส	๑๓๗
ค	๗๗	ป	๑๓๘
ฆ	๘๐	ฟ	๑๔๒
จ	๘๑	ภ	๑๔๗
ช	๘๕	การันต์ กกา	๑๔๘
ฎ	๘๖	การันต์ กง	๑๕๒
ฏ	๘๗	การันต์ กม	๑๕๗
ฑ	๘๘	การันต์ เกย	๑๕๘
ฒ	๘๗		

ญ สกต

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง
๑	กัญ	นาง	ราช กัญ
๒	กัญญา	นาง	นาง เทพ กัญญา
๓	กัญจุก	ผู้	ทรง พระ กัญจุก
๔	กาญจน	ทอง	แก้ว แกม กาญจน
๕	กฤษ	หม	ปี่ กฤษ
๖	กฤษร	ช้าง	ทรง กฤษร
๗	โกญจนาท	บรรพาศักดิ์ เลี้ยง นก กา เวียน, เลี้ยง ช้าง ร้อง.	ช้าง เปดง โกญจนาท
๘	สกุณโกญจ	นก กา เวียน	หมู่ สกุณโกญจ
๙	เข็ญ	ลำบาก	เข็ญ ใจ
๑๐	ลาคัญ	หมาย รู้	ลาคัญ ความ
๑๑	ลาคัญ	ลำบาก, ยาก แค้น	โอ้ แม่ ลาคัญ
๑๒	นาง คราวญ	นาง งาม	สงสาร นาง นาง คราวญ
๑๓	ไคร่ ครวญ	ตฤก ครอง	ไคร่ ครวญ ดู จึ่ง จะ รู้

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น คัว อย่าง
๑๔	ผจญ	สู้รบ, ต้านผจญ	มาร ผจญ
๑๕	ประจัญ	สู้รบ	มาร ประจัญ
๑๖	ลัทธิสัมปชัญ	ความ ไม่เผด็จ	มี ลัทธิสัมปชัญ อยู่ แล้ว คง ไม่การเสีย
๑๗	ชาญ	รู้ (ชัด เจน)	เชี่ยวชาญ
๑๘	ชาญเขาวน	รู้ (ชัด เจน) รวดเร็ว	น้อย หรี ช่าง ชาญเขาวน
๑๙	ผจญ	ทำให้ ต่อ, ทำให้ ปะทะ	ผจญ ผ้า
๒๐	ปฏิจญญา	นิต หมาย, แสดง	ความ ปฏิจญญา
๒๑	กระตัญญู	ผู้รู้ คุณ ที่ ท่าน ทำ แล้ว แก่ ตน	คน กระตัญญู, ไม่ลืม คุณ
๒๒	ถัญญ	น้ำ นม	ดื่ม ถัญญ
๒๓	เทอญ	เกิด	ไป เทอญ
๒๔	ชัญญชาติ	ชาติ เขา เปลือก ชาติ สิ่ง ที่ เขา พึง สงวน	

คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๕ ัญญลักษณะ	ลักษณะที่เขาพึงสงวน พิศุ ัญญลักษณะ	
๒๖ ัญญาหาร	อาหาร คือ สิ่ง ที่ ควร สงวน, อาหาร คือ เจ้าเบ็ดออก	ัญญาหาร แพง ถึง เกวียน ละ ชั่ง ๑
๒๗ ขำนาญ	รู้ (ชัด เจน)	ผู้ ที่ ขำนาญ การ เวื่อ
๒๘ ัญจาจก	องค์ ห้า	ัญจาจก ประคิษฐ
๒๙ ัญพิช	ห้า อย่าง	ัญพิชมาร
๓๐ ัญจมา	ที่ ห้า	ครบ ถ้วน ัญจมา
๓๑ ัญจาจก	องค์ ห้า	ัญจาจกประคิษฐ
๓๒ ัญจรงค์	ห้า สี, หน้า ๕ อย่าง	ถาย ัญจรงค์
๓๓ ัมภ์บาญช	ผู้ รวบ รวม บาญช	ให้ ัมภ์บาญช ทำ บาญช มา
๓๔ สมบุญ	ควร แก่ บุญ, สม กับ ที่ มี บุญ	ดู สมบุญ ขึ้น
๓๕ ัญจะ	ห้า	ัญจะ คัด
๓๖ ัญจก	หมวด ห้า	ชั้น ๒ ัญจก
๓๗ ัญญา	ความรู้ ทั้ง	มี ัญญา มาก จึง รู้ ถึง นี้

๔๓ รามัญ มอญ พระ รามัญ

คำเดิม	คำแปล	คำใช้แปล ตัวอย่าง
๔๘ ลำมัญ	เดิมอ, ที่ ทัว ไป	เดม็อน ลำมัญ ตาม ขรรมนัธยม
๔๙ บัญญุสฺสคร	ค้าย ซึ่ง ใช้ ในการ บูชา บัญญ	
๕๐ พญัญชนะ	เครื่องแสดง ความ, คัว พญัญชนะ, กับ เข้า ของ กิน	พญัญชนะ ๔๔ คัว จัก สุปะ พญัญชนะ
๕๑ บุษายัญ	บุชา ของ ที่ ควร บูชา	พราหมณ์บุชา ยัญ
๕๒ หิริญ	เงิน, ทอง,	แดง หิริญ
๕๓ ขริญ	ป่า	ใน ป่า ขริญ
๕๔ ลำรณ	เบที่ สบาย, สบาย	ลำรณ วิญญา
๕๕ รอน รณ	รบ ด้, ตัด,	ต่าง คน ต่าง รอน รณ
๕๖ กำรณ	ผ้าปู ที่นอน	พระกำรณ
๕๗ สรณรมย์	ที่ สบาย เบที่ ยิน ดี	วัง สรณรมย์
๕๘ การญ	ความ เอ็นดู, กรุณา	เพราะ การญ จึง ได้ ช่วยให้ พัน ทุกข์

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้เป็น ตัว อย่าง
๕๘	จรูญ	รุ่ง เรือง	จรูญ ไร
๖๐	จำรูญ	รุ่ง เรือง	
๖๑	ไทรญ	เงิน, ทอง,	แสง ไทรญ
๖๒	เปรียบ	ผู้ รับผิดชอบ	ถา นา นุกรรม เปรียบ
๖๓	เจริญ	ยิ่ง ขึ้น, มาก,	มี ความ เจริญ
๖๔	จำเจริญ	ยิ่ง ขึ้น, มาก	มี ความ จำเจริญ
๖๕	ถัญจกร	ตรา	พระราช ถัญจกร
๖๖	ถาญ	แตก	ถาญ ใจ
๖๗	ถาญ ชีพ	ชีพ แตก, ตาย	จำ ถาญ ชีพ เพราะ รัก
๖๘	วิญญา	รู้ วิเศษ, รู้ แปลก คือ ใจ	ของ ไม่มี วิญญาณ
๖๙	วิญญูชน	คน รู้	การ ดี วิญญู ชน ไม่ ตี เคียน
๗๐	สัตยจร	ไป พร้อม, ไป นึก	เที่ยว สัตยจร
๗๑	ถึง อาสัญ	ถึง แก่ ความ ตาย คือ ไม่มี สัตยญา ต่อ ไป	ถูก พิศม์ ยา ถึง อาสัญ
๗๒	อสังัญ	ไม่มี สัตยญา	อสังัญย์ ถัด

คำ เดิม

คำ แปล

คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง

๗๓	วิสัยัญญี	สดบ	ถึง แก่ วิสัยัญญี แน่ นิ่ง ไป
๗๔	ด้วย สติจน สุคร	ด้วย ด้วย สติจน	วง สติจน สุคร
๗๕	สูญ	ว่างเปล่า	สูญ ไป
๗๖	อาจ หาญ	กล้า ไม่เกรง ใคร	คน อาจ หาญ
๗๗	อัญเชิญ	เชิญ โดยเชื้อ เพื่อ, เชิญ โดยเคารพ	ข้า ขอ อัญเชิญ
๗๘	กำ ศรัทธา	เศร้าใจ	กำ ศรัทธา ครวญ
๗๙	สรวลรัญ	ความ ยก ย่อง	คนที่ ดี ควร สรวลรัญ
๘๐	อัญชยม	ข้าพเจ้า	อัญชยม บังคม ให้

ณ ฤกต

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑	ทศกัณฐ์	สิบ คอ (เป็น ชื่อ ยักษ์)	ทศกัณฐ์ สิบ เคี้ยว
๒	กัณห์	ดำ	ผิว ภาย กัณห์
๓	กัณฐา	คอ	พระกัณฐา
๔	กวรรณ	หู	พระกวรรณ
๕	กุนท์	หม้อ น้ำ	หตัง น้ำ ด้วย กุนท์
๖	กอง กุณท์	กอง ไฟ	กอง กุณท์ พืช
๗	สกุณ	นก	สกุณ บิน ว่อน
๘	โกณท์	คน ร้าย, คน ชั่ว	พวกโกณท์ ทำ การ ชั่ว
๙	ฉันท สัมา	อาณาเขต เขตแดน ที่ ขาด เป็น ส่วน กัน	ชอบ ฉันท สัมา
๑๐	ผคุณมาศ	เดือน ดี	
๑๑	นพคุณ	มี คุณ เก้า อย่าง คือ ทอง ๙ น้ำ ทอง เนื้อ เก้า	ทอง นพคุณ
๑๒	โยชัณ	หมู่ คน รวม	โยชัณ ใน กอง ทัพ

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ไข่ เปน ตัว อย่าง
๑๓	คน จันฑาท	คนชาติ ต่ำ	พวก คนจันฑาท เที่ยว ขอ ทาน
๑๔	น้ำ จันท์	น้ำ เหล้า	เสวย น้ำ จันท์
๑๕	ฮาจิณ	เสมอ	ทำ เปน ฮาจิณ
๑๖	จุณ	ละเอียค	แหดก เปน จุณ
๑๗	ชรา ชิน	แก่ ด้วย ความ แก่, แก่ จริง ๆ	
๑๘	ชุนหบั๊กษ์	บั๊กษ์ สว่าง (ช้าง ชื่น)	ชุนหบั๊กษ์ จันทร สว่าง
๑๙	โพธิญาณ	ปัญญา เปน เครื่อง เบิก บาน	ได้ ครัส แก่ พระ โพธิญาณ
๒๐	ปรีชาญาณ	ปัญญา รู้ รอบ	ทรง พระ ปรีชาญาณ
๒๑	ทศพลญาณ	ปัญญา ที่ เปน กำลัง ของ พระพุทธเจ้า	พระ พุทธเจ้า ทรง ทศพล ญาณ ๑๖ อย่าง
๒๒	ตยัมภูญาณ	ความ รู้ ของ พระเจ้า, พระ ตยัมภูญาณ ความ รู้ ที่ ให้ เปน พระเจ้า	

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๑	คันทา	ความ ดันรน ด้วย กามคุณ	คันทัน รน ด้วย คันทา
๒๔	คิน	หย้า	โคตฤบคิน
๒๕	ตฤณ	หย้า	โคตฤบตฤณ
๒๖	โทณ	ทะน่าน	พระ ปโทณ
๒๗	บัตถนาค	ช้าง เผือก	ทรง บัตถนาค
๒๘	บัตถนระลี	วัน ๑๕ คำ	๑๕ คำ เป็น วัน บัตถนระลี
๒๘	พระ บัตถน	วงษ์ น้า	ว่า ที่ พระ บัตถน
๓๐	บิณฑบาต	ก่อน อาหาร ที่ ตกลง ใน บาต	เที่ยว บิณฑบาต
๓๑	ดี เข้า บิณฑ	เรีย ราย กัน ทำ บุญ	ต่าง คน ดี เข้า บิณฑ
๓๒	บุญทรีก	บัว ชาว	ดอก บุญทรีก
๓๓	วาย ปราณ	ตาย	ควร ฤมา วาย ปราณ
๓๔	พวรรณ	ดี	เบญจพวรรณ

คำ เดิม คำ แปล คำ ใช้อย่าง

๓๕	สุพรรณ	ทอง	สุพรรณภาชน์
๓๖	พิณพาทย์	เครื่องดนตรี	ดี พิณพาทย์
๓๗	พิณ	เครื่องดนตรี อย่าง ๑	ดีด พิณ
๓๘	กุ่มภักดิ์	ยักษ์ อย่าง ๑	ท้าว กุ่มภักดิ์
๓๙	มัทมภักดิ์	ของ มี ค่า	มัทมภักดิ์ หายาก
๔๐	ครุ } ภักดิ์ ลหุ }	หนัก } เบา }	คือ ของ ที่ ไว้ ได้ นาน ไม่ ไว้ ได้ นาน ของ ที่ เป็น ภักดิ์ แยก กัน ไม่ ได้
๔๑	ดัมคบริภักดิ์	โดยรอบ เจ็ด ชั้น	เขา ดัมคบริภักดิ์
๔๒	ปฏิภาณ	ปัญญา สำหรับ ได้ คอบ	แก้ไข ได้ เร็ว เพราะ มี ปฏิภาณ
๔๓	โสภณ	งาม	รูป โสภณ
๔๔	ประมาณ	คน	คาด ประมาณ
๔๕	มณฑะียร	เรือน หอวง	พระ มณฑะียร

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๔๒	ปริมณฑล	โดยรอบ, กทมรอบ, นุ่ง ห่ม เป็น ปริมณฑล กตม กต้อม	
๔๓	มณฑก	กบ	หม่ม มณฑก
๔๔	ราชาภิรมย์	ชื่อ ชุน นาง	พระ ราชาภิรมย์
๔๕	เกษ มณฑ	หัว โถ้น	ลมนะเกษมณฑ
๔๖	สายัณห์	เย็น	เวตา สายัณห์
๔๗	พระรัตนกรัณฑ์	ศดับ เพ็ชร	ทรง พระ รัตนกรัณฑ์
๔๘	บุราณ	เก่า, ก่อน,	ของ บุราณ
๔๙	วรุณ เทวราช	ชื่อ เทวดา ผู้ เป็น เจ้า ของ ฝน	วรุณ เทวราช บันดาล ให้ ฝน ตก
๕๐	ตรุณ	หนุ่ม	ตรุณ รุ่ง
๕๑	ทารุณ	หยาว	คน ทารุณ
๕๒	อรุณ	อาทิตย์ แรก ขึ้น	แสง อรุณ
๕๓	พระพิรุณ	ฝน	พระ พิรุณ ก็ ไปรย ต้อง
๕๔	ท้าววรุณ	ชื่อ เทวดา	
๕๕	รณรงค	ที่ รบ	สำหรับ รณรงค

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น คำนวณ อย่าง
๖๐	เกิดขึ้น รณ	เกิดขึ้น ไป ด้วย การ รบ	ดู เกิดขึ้น รณ
๖๑	ไตรณ	เล่า ระเนียด	ไตรณ เวียง ราย
๖๒	เถณ	ที่ เร้น	เจ้า ตู ที่เถณ
๖๓	เบญจวรรณ	ห้า ดี	ถาย เบญจวรรณ
๖๔	สุวาน	หมา	สุวาน นอก ใน
๖๕	วิเวกวิณ	เสียง พิณ ที่ พัง ตึง หนึ่ง ดึง	ดึก สด วิเวกวิณ
๖๖	บริเวณ	จังหวัด,	แวน แคว้น รอบ บริเวณ
๖๗	ไพโรธณ	หมุ่ ป่า, ป่า ทับ	เบียดยว ใจ กลาง ไพโร ธณ
๖๘	พนสนัน	หมุ่ ป่า, ป่า ทับ	เบียดยว ใจ กลาง พนสนัน
๖๙	ปราสาณ	หิน	กำแพง ถ้วน ปราสาณ
๗๐	อิสาน	ตะวัน ตก เฉียง เหนือ	ทิศ อิสาน
๗๑	ประทักษิณ	เวียน ขวา	ประทักษิณ รอบ เจดีย์

คำเดิม

คำแปล

คำใช้ เช่น ตัว อย่าง

- ๗๒ จำเบญจกถิน เจริญกรรมฐานที่มี เขาหินที่แดง
กถิน คือสิ่ง ที่ต้องเพ่ง มาทำเป็นดวงกถิน
ดูด้วยตา ก่อนมี คน
เป็นต้น เป็นอารมณ์
- ๗๓ พระสุณห์ สะไก
- ๗๔ พระศรีสุณห์ สะไก ที่มีสิริ
- ๗๕ พนสนฑ์ หมู่น้ำ, ราวน้ำ กลางพนสนฑ์ ล้วน
แต่ดีศรัย
- ๗๖ ไพรสนฑ์ หมู่น้ำ
- ๗๗ อุณท วัณ ขาคณะ แต่ง อุณท
การ
- ๗๘ พระอุณเทศ กรอบหน้า, มงกุฏ
- ๗๙ พระอุณณาโตม ขนฟู ขันหว่างคือ พระพุทธเจ้า วั พระ
อุณณาโตม อ่อน

น สกต

	คำ เต็ม	คำ แบ่ง	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑.	เกษากันต์	โกนจุก, ตักจุก	มี การ เกษากันต์
หม่อม เจ้า
๒.	ศก กัณฑ์	โกนผม, ตัดผม	
๓.	โสกันต์	โกนจุก, ตักจุก	มีการ โสกันต์ พระ เจ้า
ตาก เรอ
๔.	สัง กรานต์	ก้าว ไป พร้อม (คือ
เวลา ที่ อาทิตย์ แรก
ถึง ราชย์ ใหม่ ที่
เรียก กันมา โดย มาก
นั้น คือ ถึง ราชย์ เมศ)	วันที่ อาทิตย์ ถึง
ราชย์ เมศ ที่ ๑ เป็น
วันสังกรานต์
๕.	กุนชตา	ลูก เตื่อ	ลูกชตา อาไธย โค ทั้ง
สอง
๖.	สกันษ์	กอง ร้าง กาย
(คือ ชัระ)	สับ สกันษ์ วิการ

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น คำนวณ อย่าง
๒	เบญจันท์	กอง ห้า	สัตว์ พร้อม เบญจันท์ คือ มี รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
๗	พลจันท์	กอง พล, หมู พล	ยก พลจันท์ ไป ประทับ คีต
๘	จันท์	กอง, ร่าง กาย	
๓๐	ประจันตคาม	บ้าน ปลาย เขตแดน, ชาว ประจันตคาม เข้า บ้าน นอก	มา ใน เมือง
๓๓	อัมจันท์	กิ่ง ทอง, สิ่ง ที่ ก้าว เหยียบ ไป เข้า ประค เต็ม เต็ม จะ รูป กิ่ง (วงกลม)	ข้าม อัมจันท์ เข้า ไป ใน เรือน
๓๕	พระจันทร์	ดวง จันทร์	พระ จันทร์ สว่าง กลาง คืน
๓๖	จินตกระวี	นักปราชญ์ เจ้า บท เจ้า กถอน	จินตกระวี แต่ง ไว้ เพราะ นัก
๓๘	จินตมาณี	แก้ว ดี (เป็น ชื่อ หนังสือ เขียน อย่าง ๑	

คำ เดิม

คำ แปล

คำ ใช้เป็น ตัว อย่าง

- ๒๖ กรรมฐาน ที่ ตั้ง แห่ง กรรม เจริญ พระ กรรมฐาน
เพื่อ ได้ พัน ทุกข์
- ๒๗ สมุฐาน ที่ เกิด, แคน เกิด เป็น หมอ ต้อง รู้ จัก
สมุฐานโรค
- ๒๘ ศักดานต์ พ้า (อันคัพท์ เหาะ ไป ใน ศักดานต์
ไม่มี ความ)
- ๒๙ ชรณินทร์ เป็น ไหญ่ ใน แผ่น ดิน,
เจ้า ชีวิต
- ๓๐ ชรณณทร์ เป็น ไหญ่ ใน แผ่น ดิน,
เจ้า ชีวิต
- ๓๑ เพดาน ด่วนที่ บัง อยู่ บน คีตะ ผ้า เพดาน มั่ง แฝง
อยู่ ที่ นั่ง หรือ เรือน แต่ เพดาน เรือน
ไม่ ใช หลึง คา
- ๓๒ ภูมดินทร์ เป็น ไหญ่ ใน แผ่น ดิน,
เจ้า ชีวิต

คำ เดิม

คำ แปล

คำ ใช้ เป็น คำนวณ อย่าง

- ๓๓ นฤบดีนทร์ เสน ไทใหญ่ ใน คน,
เจ้า ชีวิต
- ๓๔ คนตรี เครื่อง สาย ประโคม คนตรี
- ๓๕ ต้น ตี ภาษา ภาษา ซึ่ง ควร เป็น
แบบ แผน
- ๓๖ ต้น ตี เกยจ ควาน คน ต้น ที่ ไม่ มี เพียร
- ๓๗ ต้น ตี หก ดับ ต้น ตี
- ๓๘ ถัน นม พระ ถัน
- ๓๙ เมถุน คน คู่, คู่ ราช เมถุน
- ๔๐ สถน นม พระ สถน
- ๔๑ ให้ ทาน ให้ สิ่งของที่พึงให้, แจกจ่าย ให้ ทาน แก่
ให้ สิ่ง ที่ ควร ให้ ยาก
- ๔๒ สุมาทาน ถือ เอา พร้อม (ใช้ สุมาทาน สิกขาบท
ในที่ ถือ คัด แด่ วัด)
- ๔๓ โอทาน ผ่องใส, เครื่อง จิตร โอทาน
ผ่องใส

คำเดิม คำแปล คำใช้เป็น ตัวอย่าง

- ๔๔ ทักทิน วันตาย (คือเป็นวันที่ ตาราง ทักทิน
โหร ถือว่า ชั่ว, ทำการ
ใน วัน เช่น นั้นชกให้
อายุสั้น)
- ๔๕ ประคติทิน เฉพาะวัน ๆ, คำว่าล่า ประคติทิน เดิม นี้ ของ
หรรษ์ นันวัน โหร
- ๔๖ ราชทินนาม ชื่อที่เจ้าชีวิตพระราชา รับ ราชทินนาม ว่า
ทาน ชุน นั้น ทดอง นี้
- ๔๗ บันฑูร จิ้ง น้า พระ บันฑูร
- ๔๘ ทนต์ ฟัน พระ ทนต์
- ๔๘ ดุทนค มี ฟันงาม, ใจดีมาน เรื่องพระ ดุทนค
ดี แล้ว
- ๕๐ ตโมธาน ตั้งตงพร้อม, ประชุมเป็น มหาชน ตโมธาน
- ๕๑ ประธาน หัว น้า ต้อง ปฤกษา ผู้ ที่ เป็น
ประธาน ก่อน
- ๕๒ ราชชน ทริพย์ ทดอง พระราชชน พิทักษ์

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น คติ อย่าง
๕๓	อนันต์	มาก ไม่มี ที่ สุด	ยาอนันตคุณ
๕๔	ชินนทร์	ฉั ชนะซึ่งเป็นใหญ่, พระ พุทธเจ้า	พระ ชินนทร์ ชนะ มาร
๕๕	กานน	ป่า	
๕๖	นันท	แม่	นาง นนทนี มี จิตวิรกับุตร
๕๗	นันท	ความ ชื่น ชม ยิน ดี, เป็น ที่ ยิน ดี	เมือง นนทบุรี เมือง นนทบุรี
๕๘	อานน	ความ ยิน ดี มาก, เป็น ยิน ดี มาก	พระ อานน
๕๙	พนทบุรี	เป็น ชื่อ เมือง ตำบล หนึ่ง	
๖๐	เสณานน	เป็น ที่ ยิน ดี ของ กองทัพ	
๖๑	อนน	มาก, ไม่มี ที่ สุด	
๖๒	บันตะ	ทาง เป็ดยว	โจร ตั้ง อยู่ กตาง บันถ์
๖๓	สุราขาน	เหล้า	ดื่ม สุรา ขาน จน เมา
๖๔	สุบิน	ฝัน	ทรง พระ สุบิน

คำ เต็ม คำ แปร คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง

- ๒๕ บุญ เครื่อง ขำระ ถิ่นทาน ทำ บุญ
- ๒๖ นฤเบนทร์ เป็น ใหญ่ ใน คน,
เจ้า ชีวติ
- ๒๗ ฤเบนทร์ เป็น ใหญ่ ใน แผ่น ดิน,
เจ้า ชีวติ
- ๒๘ มนุชาธิเบนทร์ เป็น ใหญ่ ใน มนุษย์,
เจ้า ชีวติ
- ๒๙ พันธุ์ ผล
- ๓๐ สัมพันธมิตร ผูกไมตรี กัน
- ๓๑ สัมพันธวงศ์ วงศ์ ที่ เชื้อสนิท, เชื้อ พระเจ้าสัมพันธวงศ์
สาย พระ เจ้า แผ่นดิน เรอ
- ๓๒ อนุพันธ์ ติด ตาม เวรา อนุพันธ์
- ๓๓ พงษ์พันธุ์ ผู้ ที่ เชื้อ ก้น, วงษ์ ธาร,
พวก พ้อง

คำ เดิม

คำ แปล

คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง

- ๗๔ ราช ตัมพันธ์ เื่อง ใน พระเจ้า
แผ่นดิน
- ๗๕ หิมพานต์ มี ำ ค้าง (ชื่อ บ้ำ นำ ทนาว ที่ เขา หิม
ชื่อ เขา) พานต์ ำ ค้าง ดง มาก
- ๗๖ นิพพาน ตายอย่าง ที่ ถือว่า พระเจ้า นิพพาน
ไม่ ต้อง เกิด อีก ธรรม
อย่าง ๑ ซึ่ง มี แก่ ผู้
สิ้น ก็ เกิด
- ๗๗ มัมพาน พระ อินทร์
- ๗๘ พินธุ ทยาด อุกทพินธุ
- ๗๙ พินธุ เอก เครื่อง หมาย เื่อง พินธุ เอก ดึง นี้
ผืน ที่ ๑, ทยาด ที่ ๑
(เครื่อง หมาย นี้ แต่
เดิม ที่ จะ ใช้ รูป กลม ๆ)
- ๘๐ พินธุ โท เครื่อง หมาย เื่อง พินธุ โท รูป ดัง นี้
ผืน ที่ ๒, ทยาด ที่ ๒

คำ เกิน

คำ แปล

คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง

- ๗๑ คำ พน คำขวัญ งาม
- ๗๒ พระ ราชนิพนธ์ หนังสือ เจ้าชีวิตแต่ง พระ ราชนิพนธ์ เรื่อง รามเกียรติ์
- ๗๓ อติมนินพงษ์ ชื่อ วงษ์ ไม่ แปลก
ปลอมน, คือ เป็น ญาติ
ทั้ง ๒ ฝ่าย
- ๗๔ เหมันต์ มี หน้า ค้าง, ชื่อ ฤๅ ฤๅ เหมันต์ หน้า ค้าง
มาก
- ๗๕ วิมาน ที่อยู่ ของ เทวดา, เทวดา ย่อม วิมาน
เรือน เทวดา
- ๗๖ มิน ปลา ราช มิน
- ๗๗ ร่าย มนต์ ท่องสึง ซึ่ง เป็น เครื่องวิ้ง ฤๅ ร่าย มนต์
- ๗๘ เสนา ถ้ามนต์ ชุน นาง ไก่ เคียง
(เสนา กอง ทักษ)

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๙๙	มนตรี	ข้าราชการ ๖ ตำแหน่ง มี จางวาง กรมพระธรรมการ เป็นต้น, ผู้มีความคิด, ชูนาง	มนตรี มุขถูก ชูนาง
๑๐	เวทมนต์	สิ่งซึ่งเป็นเครื่องรู้	เวทมี ๔ มนต์ มีหลายอย่าง
๑๑	นิมนต์	เชิญ (เชิญพระ)	ไปนิมนต์พระมา
๑๒	เวชยันต์	วิมาน หรือ รก ของพระอินทร์	
๑๓	ราชยาน	เครื่องนำไปของเจ้าชีวิต	ในหลวง ทรง ราชยาน
๑๔	อุทยาน	สวน	นันทอุทยาน
๑๕	สุวิเณทร	พระอาทิตย์ เป็นใหญ่	
๑๖	อรรคชาเณทร	เมื่อย เป็นใหญ่	
๑๗	แยบ ยนต์	ชั้นเชิง ที่แยบคาย	แยบ ยนต์ กต ไก่

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ไปน ตัว อย่าง
๙๙	หุ่นยนต์	หุ่นที่มีสายใย, ที่ชักได้	ชัก หุ่นยนต์
๙๙	ไพชยนต์	วิมาน หรือ รถ ของ พระอินทร์	พระอินทร์ ทรง ไพชยนต์ ไป
๑๐๐	นิรันดร์	เสมอ ไม่มี ว่าง	
๑๐๑	จาตุรนต์	มี อำนาจ ทัว ไป ตลอด มหาสมุทร & จักรพรรดิ	
๑๐๒	จาตุรนต์	มี อำนาจ ทัว ไป ตลอด มหาสมุทร & จักรพรรดิ	
๑๐๓	ไพรีน	ข้าศึก	ปราบ ไพรีน
๑๐๔	โรรินท์	กตอง ใหญ่, นายกตอง	
๑๐๕	นรินทร์	เป็น ใหญ่ ใน คน, เจ้าชีวิต	
๑๐๖	ราช อรินทร์	ข้าศึก ใหญ่ ของ เจ้าชีวิต	ราช อรินทร์ พ่ายแพ้
๑๐๗	วชิรนต์	พระ อินทร์	

คำ เดิม คำ แปล คำ ใช้เป็น คำนว อย่าง

- ๓๔๘ อ่ำ มรินทร์ พระ อินทร์
- ๓๔๙ อมรินทร์ พระอินทร์
- ๓๕๐ นรินทร์ เป็น ไทใหญ่ ใน คน,
เจ้าชีวิต
- ๓๕๑ พิรินทร์ ผู้เป็น ไทใหญ่ อย่าง วิเศษ
- ๓๕๒ อมรินทร์ พระอินทร์ เป็น ไทใหญ่
- ๓๕๓ อรินทร์ ชาติ ผู้นำ ชาติ ข้า คือ เลี้ย
สัหา
- ๓๕๔ มลิษฐ์ ชื่อ กระษัตริย์ พระเจ้า มลิษฐ์ ตรีดี
บุราณ ถาม พระนาคน
- ๓๕๕ มุจดินท์ ต้น จิก
- ๓๕๖ ปทุมวัน บัวบัว, หมูบัว, สระ ปทุมวัน
- ๓๕๗ พระ ทาวัน บัวตุง, บัวใหญ่
- ๓๕๘ ไพรวัน บัว
- ๓๕๙ หิมวันต์ มี น้ำค้าง, (ชื่อ บัว อยู่ บัว หิมวันต์
ชื่อเขา)

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เปน ตัวอย่าง
๑๑๐	พนม วัน	ป้า ไม่	
๑๑๑	สาวันมาศ	เดือนเก่า	
๑๑๒	อภิวันท์	ไหว้	ถวาย อภิวันท์ พระ ไตร รัตน์
๑๑๓	มัมมวณ	พระ อินทร์	
๑๑๔	วสันต์	กาตเป็นที่ตกแห่งฝน	ฤดูวสันต์ ฝน ตก มาก
๑๑๕	เกษม สันค	ความ สุข เย็น ใจ	
๑๑๖	เกษม สันค	ความ สุข เย็น ใจ	
๑๑๗	เกล็ด สิ้นเขาว	เกล็ด อย่าง ๓	ยานี้ เกล้า เกล็ด สิ้นเขาว
๑๑๘	สินธุ	น้ำ	กระแสสินธุ
๑๑๙	สันทโรวาท	สั่ง ถอน ดิ	
๑๒๐	สุนย์	ว่า, เบ้า, หาย,	ช่วย สุนย์ ฝ ให้
๑๒๑	สันทนา	พูด	๒ คน สันทนา กัน
๑๒๒	อนุสนธิ์	คิด ต่อ กัน	สืบ อนุสนธิ์
๑๒๓	อรหันธ์	ผู้ควร, ผู้ เกตเปน พระสงฆ์ อย่างสูง	พระอรหันธ์ ท่าน ละกิเลส ได้ สิ้น

หอสมุดแห่งชาติ

๒๔๑

คำ เดิม

คำ แปล

คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง

๑๓๔	มหันต์	ใหญ่	มหันต์เดช
๑๓๕	คิมหันต์	ร้อน	ฤดู คิมหันต์ ต้อง ร้อน อยู่ เอง
๑๓๖	มหันตาศยา ไศรย	มี อธิยาไศรย ใหญ่	
๑๓๗	ปะทาน	จะ	ปะทานะ กับ ภาวนา คู่ กัน
๑๓๘	สมุจเฉทปะ ทาน	ละ ชาติ	
๑๓๙	มหินทร	เป็น ใหญ่ ใน แผ่นดิน	
๑๔๐	อินทรีย์	ร่างกายที่ให้สำเร็จ ความรู้ ดี ๒ มีตา เป็น ตัน	อินทรีย์ วิจารณ์ จัง ไม่ รู้ ดี

ว ฤกค

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑	บรรณาการ	ของถวาย, ของที่ควร นำไปพร้อมกับหนังสือ	ราชทูต นำ เครื่องราช บรรณาการ มา
๒	การ	ผู้ทำงาน	ทำ การ งาน
๓	อาการ	กิริยา	อาการ เป็น อย่าง ไร
๔	ปรากการ	กำแพง	บ้อม ปรากการ
๕	พิการ	ทำให้ ผิด เดิม	คน นี้ ทำ พิการ
๖	ตระการ	แปลก	งาม ตระการ
๗	ทุก ประการ	ทุก อย่าง	ดี ทุก ประการ
๘	ปฤษฎการ	เครื่องใช้สอย ของ สมณะ	
๙	อังกูร	หน่อ	
๑๐	พุทรากร	หน่อ พระพุทราเจ้า	
๑๑	วราร	หน่อ ของ ท่านผู้ประ เสริฐ	

คำ เดิม คำ แปล คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง

- ๓๒ อากกร ด้วย, บ่อ เกิด ภาษ อากกร
- ๓๓ กร มือ พระ กร
- ๓๔ ศีร์สังขกร มีสังขเป็น ศีร์ในมือ, พระ ศีร์สังขกร
นารายณ์
- ๓๕ ศีร์กร มีมือเป็นศีร์, นารายณ์ พระ ศีร์กร
- ๓๖ ศุภกร ฤกษ์ดี วัน ศุภกร
- ๓๗ ตัษกร ข้าศึก, ศัตรู, โจร พวก ตัษกร แกล่น กัดัว
- ๓๘ จามกร ทอง คำ
- ๓๙ ทาษ กรรมกร เป้าแต่คน ไว้ใช้ เป็น ทาษ กรรมกร
การรงน ต้อง ทำ ตามเขา ใช้
- ๔๐ นิกกร หมู พต นิกกร ก็ ให้ ดั้น
- ๔๑ พตกร หมู พต พวก พตกร ก็ เขียน
หาญ
- ๔๒ ตวามังกร ตวามปลัดัว ชนิดหนึ่ง ตี ตวามังกร
- ๔๓ แสณยากร หมู เฒ่า ล้วนรูปปลัดัว แสณยากร

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง
๒๔	พระราชัญญกร	ตรา ทลวง	มี พระ ราชัญญกร ออก ไป
๒๕	ทิวากร	พระอาทิตย์, ผู้ทำวัน	แต่ง ทิวากร วัน จัต
๒๖	ทิพากร	พระอาทิตย์, ผู้ทำวัน	เมฆ ยัง ทิพากร
๒๗	ทินกร	พระอาทิตย์, ผู้ทำวัน	
๒๘	ภาษกร	พระอาทิตย์ ทำแสง สว่าง	
๒๙	นิศากร	พระจันทร์, ทำคืน	
๓๐	รัชนีกร	พระจันทร์, ทำความ เย็น ดี	รัชนีกร จร แจ่ม จ้า กลาง หาว
๓๑	มหาอรรคนิกร	สูง ใหญ่	
๓๒	มัญชุการ	ภาษี ฝาง	
๓๓	ตัมมชากร	ภาษี การ เต็มว่า, ภาษี ตคร	กรม ตัมมชากร นอก ใน
๓๔	ศรพากร	ชากรทั้งปวง, ที่ เกิด ของ ตั้ง ทั้ง ปวง	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๓๕	คำกริยาพยากรณ์	คำรา โหระ อย่าง ๑	ตามคำกริยาพยากรณ์
			ชะตา ตก ภูมิ
๓๖	กรรมกรรม	เครื่อง ทำ โทษ	ต้องจำด้วยกรรมกรรม
๓๗	ด้นดปกรณ	คัมภีร์เจ็ด, ท่องคัมภีร์ พระสงฆ์ ด้นดปกรณ	
		เจ็ด	
๓๘	อลงกรณ	เครื่อง ประดับ	ดัด ทรวง อลงกรณ
๓๙	มหาปกรณ	คัมภีร์ ใหญ่	พระ มหา ปกรณ
๔๐	อาเถียรณ	เรี่ยราย, เกิดขึ้น ถัด	ผลตกตกอาเถียรณ
๔๑	รามเถียรดี	เถียรคิยค์ พระ ราม	เรื่อง รามราม เถียรดี
๔๒	ดั่งขาว	ว่าง กาย	ดั่งขาว หวังว่า ผู้ คน
			ทนาง
๔๓	ปริกขาร	เครื่องใช้สอยของ	สิ่งที่เป็นปริกขาร มี ๘
		ส่นณะ	
๔๔	ปฏิสังขรณ์	ซ่อมแซม	ทรง ปฏิสังขรณ์
๔๕	ทุกขร	ข้อยักษ์ ใน เรื่อง ราม	ทุกขร ตรี เคียร ที่ มี
		เถียรดี	ไทย

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๕๖	ถึง ชร	ภูเขา, ถึง ที่ มี ยอด	เหาะ ลง ตรง ถึง ชร
๕๗	ยัง คาร	ถ่าน, ชื่อ วันที่ ๓ ของวัน ทั้ง ๗ ชื่อเคราะห์ ที่ ๓	วัน อังคาร, พระ อังคาร
๕๘	โกฐาการ	เรือน คดง	
๕๙	ภันฑาคาร	เรือน ลำหรับ ไว้ ของ	
๕๙	ภูฏาคาร	เรือน ยอด	
๕๙	ภราวา คาร	หอ กดอง	
๕๙	ถิตถา คาร	โรง ลำหรับ ไว้ บน	
๕๙	ถำคร	ทะเล	กลาง ถำคร ถิ่น จัตุ
๕๙	ถคร	คน รำ	เล่น ถคร
๕๕	นคร	เมือง	กรุง เทพ มหานคร
๕๖	ศฤงฆาร	เครื่อง ประดับ ยศ ทวยหยา ถ่มบศ	ศฤงฆาร ห้อม ถ้อม พร้อม เพรียง
๕๗	จรวา	พ ด	ยีน ถำ เนียง เตียงจรว จา
๕๘	จำนรวา	พ ด	เชิญ ท่าน จำนรวา

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๕๙	โจษจรร	ตั้งต้น, กักก้อง	ยินเสียง โจษจรร
๖๐	อาจารย์	ผู้เฒ่า, ผู้ที่ศิษย์ ควร ปฏิบัติ, ครู	ผู้ซึ่ง เป็น อาจารย์ ตั้ง สอน ศิษย์
๖๑	ดมาจาร	ความ ประพฤติ พร้อม, ประพฤติ เสมอ	มี ดมาจาร อัน เรียบ ร้อย
๖๒	อาจารย์	ผู้เฒ่า, ผู้ที่ศิษย์ ควร ประพฤติ, ครู	ผู้ซึ่ง เป็น อาจารย์ ต้อง สอน ศิษย์
๖๓	ทราจาร	ความ ประพฤติ ชั่ว,	ทำทราจาร
๖๔	ภิกขาจาร	เที่ยว ไป เพื่อ สิ่ง ที่ ควร ขอ, ขอ	เที่ยว ภิกขา จาร
๖๕	สัญญา	ไปพร้อม	เที่ยว สัญญา
๖๖	บทจร	ไปด้วย เท้า	รับเร่ง บทจร
๖๗	โคจร	ไปตั้ง โค, อาหาร, ความ ประพฤติ, ที่ แสวง หา อาหาร	เที่ยว โคจร ไม่ รู้จัก โคจร
๖๘	เขจร	ไป ใน อากาศ	อาทิตย เขจร

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๙	จร	ไป	เด็ดจร
๓๐	อนจร	ผู้ ประพฤติ ตาม	พระ สังฆ อนจร
๓๑	พนจร	คนไปในป่า, พราน	พนจร เจน ไพร
		ป่า	
๓๒	พเนจร	ไป ใน ป่า	เที่ยว พเนจร
๓๓	เคจร	ไปจากเรือน	ครั้น เข้าก็ เคจร ไป
๓๔	กเนจร	ไปจากเรือน	
๓๕	พุ่ง ขจร	พุ่ง คดไป	มี ถิ่น พุ่ง ขจร
๓๖	เจียร	นาน	จาก เจียร
๓๗	ชาจร	ชาย ๖	
๓๘	อรรข	ตรง	ใบ ก้าน อร ขร
๓๙	ถึงหมัญชร	นำค่างมชกรงทญุอา	เด็ด ออกถึงหมัญชร
		นาจ ดังราชดีห์ เยี่ยม	
๔๐	แก้ว วิเชียร	ชื่อ แก้ว ชนิด ๓	แก้ว วิเชียร ไชคิ ช่าง
๔๑	ราชฏร	ผู้ อยู่ ใน แคว้น แคว้น	ชาว ราชฏร
๔๒	บวร สุวรรณ์	เครื่อง ถาด	พระบวร สุวรรณ์

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็น คัว อย่าง
๘๓	ไพฑูริย์	ชุด แก้ว ชนิด ๓	ไพฑูริย์จิน ดา ดวง ดูได้ สอาด
๘๔	มณเฑียร	เรือน หลวง	พระ มณเฑียร
๘๕	พิโตร	พุ่ง	มี กลิ่น พิโตร ไป
๘๖	กันดาร	ที่ คับแค้น, ที่ หานาได้	ทางกัน ดาร ค้องหาน้ำ โดยยาก ไปกิน
๘๗	อาตุร	เดือด ร้อน	มี ความ อาตุร
๘๘	บิดา	พ่อ	บิดาสอน บุตร
๘๙	มารดา	แม่	มาร ดา รักบุตร
๙๐	อัศดร	ม้า อย่าง ๓	
๙๑	อุตุร	เหนือ	ทิศ อุตุร
๙๒	อษ โฏดดร	ยิง ด้วย แด	อษโฏดดร นว ถ่มมก คด
๙๓	เดียร	ฝั่ง	ดาษ เดียร
๙๔	เดียรถ	ท่า	ถง โดย เดียรถ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๘๕	อวตาร	ช่องแป้นที่ลง, การลง, พระ อวตาร ผู้ ลง, (คือผู้ ลงมายัง มนุษย์ โลก จาก สวรรค์ซึ่ง เรียกว่า แบ่ง ภาค)	
๘๖	วิดิ การ	กว้าง ขวาง	ทำให้ วิดิ การ
๘๗	คัน กะถิร	คันไม้ ชนิด ๓	
๘๘	บรรจ ์ ภรณ์	เครื่อง ถาด	พระ บรรจ ์ ภรณ์
๘๙	สถิตย เถถียร	ข่ม มั่น	ขอ สถิตย เถถียร
๑๐๐	ดำทว	ผู้ ฆ เออ เพอ	ผู้ มัจฉว ดำทว
๑๐๑	ถุน ทร	ด	ถุนทรพจน์
๑๐๒	อาทว	ผู้ ฆ เออ เพอ	
๑๐๓	อนาทร	ผู้ ฆ ไม่เออ เพอ	ไม่ ต้อง อนาทร
๑๐๔	มโหทร	ท้อง ใหญ่, (ชื่อ ยักษ์)	มโหทร กำ รรตัญจร ไพร
๑๐๕	ถำธารณ	ทัว ไป	ของ น มี ถำธารณ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นคำอย่าง
๓๐๖	ชดธาร	น้ำ	ชดธารระหาน ห้วย
๓๐๗	เอา ธาร	ยิ่ง, หยาม	พล อีภเอา ธาร
๓๐๘	ธาร	น้ำ	ท้ง ธาร
๓๐๙	คชา ธาร	ช้าง ทรง	ทรง คชาธาร
๓๑๐	ธาร พระ กร	ไม้ ท้าว	ทรง ธาร พระ กร
๓๑๑	วิฐู	ชื่อกระษัตริย์ แต่ก่อน พระวิฐู	
๓๑๒	ภูธร	ทรง ไร่ ซึ่ง แผ่น ดิน, พระเจ้า แผ่น ดิน	
๓๑๓	มหาริ	ทรง ไร่ ซึ่ง แผ่น ดิน, พระเจ้า แผ่น ดิน	ปางองค์มหาริจรจาก อาศน์
๓๑๔	ธำร	ดี, กรรม ทำ ประ โยชน์ ให้ สำเร็จ	ชูเชิด ดั่ง ธำร ท่าน อ้าง
๓๑๕	ชโลธร	ทรง ไร่ ซึ่ง น้ำ, แม่น้ำ	จะ เก็บ สุ่มา มาด ประ ดัมกับชโลธร
๓๑๖	ยโสธร	ทรง ไร่ ซึ่ง ยศ (ซึ่ง เมื่อง)	เมื่อง ยโสธร

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัวอย่าง
๑๑๗	กำรว	ชื่อ ยักษ์, พุง, กึกก้อง	วิชากรกำรวสัจจร ไพโร, กำรวอากาศ
๑๑๘	วิทยากร	ทรงวิชาไว้, คนมี วิชา พวก ๑	พวกวิทยากรพากัน เหาะไป
๑๑๙	อิสินธร	ทรงผู้แสงไว้ คือ เป็น ที่อยู่ของ ฤๅษี ผู้แสง คุณ สัมบัติ (ชื่อ ภูเข)	
๑๒๐	ยุคนธร	ทรงคู่ แห่ง ยอดเขาไว้ คือ ยอดเขานั่น มี ต้น ฐาน เป็น คู่ กัน (ชื่อ ภู เขา)	
๑๒๑	เนมินธร	ทรง ต้นฐาน ดัง ดุมไว้ (ชื่อ ภูเข เนมินธร)	
๑๒๒	ศศิธร	ทรง รูปกระต่ายไว้, มี รูปกระต่าย, พระ จันทร์	ศศิธรจรแจ่ม เรือง กลาง อำพร

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช เป็น ตัว อย่าง
๑๒๓	อุทธรณ์	สู้ สู้ วอ ชน	ความอุทธรณ์
๑๒๔	คทาธร	กระบองซึ่ง เป็น ของ ควร ทรง ไร คือ เป็น ของ ควร มี	มือสับหยิบ ได้ คทาธร
๑๒๕	วานร	ถึง	เสนา วานร บังคม ใหญ่
๑๒๖	พานร	ถึง	พานร ฤทธิไกรใจกล้า
๑๒๗	นิกรนร	หมู่ คน	
๑๒๘	จำเนียร	นาน	ครัน อยู่ จำเนียร มา
๑๒๙	ดำเนียร	เดิน	ทรง พระ ดำเนียร
๑๓๐	นิมรณบท	มีบทอัน เต็ม, บทที่ เต็ม	
๑๓๑	นิมรณ	เต็ม, เต็ม รอน	สิ่ง ของ ต่าง ๆ มี นิมรณ
๑๓๒	ดัมมรณ	เต็ม พร้อม	ดัมมรณ ด้วย โภค
			ดัมมัค
๑๓๓	เพชรบุรี	ชื่อ เมือง	
๑๓๔	ทิศบุรพ	ทิศ ตะวันออก	ถม มา แต่ ทิศ บุรพ

คำเดิม

คำแปล

คำที่ใช้เป็นตัวอย่าง

๓๓๕	กะโบร	ศอก	
๓๓๖	นร	ข้าศึก, ผู้ขึ้น	ปราน นร
๓๓๗	ชาย นร	เครื่องดักของกิเลส ซึ่งเป็นข้าศึก	พันชาย นร
๓๓๘	บริวารณ	เต็มรอบ	
๓๓๙	ราชพรรตภ	คนสนิทของพระเจ้าแผ่นดิน	ทหารราชพรรตภ
๓๔๐	ธมการ	ผู้รับพระ, ผู้มีกิจ ที่หนักมาก	ธมการจัดการ วัด
๓๔๑	บริพา	ผู้แวดล้อม	พร้อมพวก บริพา
๓๔๒	ท้าว กุเพร	ชื่อ เทวดา นายยักษ์ ซึ่งเป็น โศกนาถ ที่ ๕	
๓๔๓	ถัยมพร	เด็กเอง (คือ เด็ก ผู้ตามชอบใจ)	การถัยมพร นาง กฤษณา
๓๔๔	อัมพร	ฟ้า	เหาะชั้นยัง พันอัมพร

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัว อย่าง
๓๔๕	ตถาพร	ตง ม่น	
๓๔๖	ไม้อุทุมพร	ไม้มะเดื่อ	ราชอาศน์ไม้อุทุมพร
๓๔๗	อาภรณ์	เครื่องประดับ	ประดับอาภรณ์เครื่อง ม่น
๓๔๘	เพียร	ความหมั่น	มิเพียร คงต้องรู้
๓๔๙	โพธิ์สัณการ	สิ่งที่เกิดแก่ความ ตรัสรู้, บารมี	มาสู่พระบรมโพธิ์ สัณการ
๓๕๐	สัณการ	ที่ร่วม คาย, ที่รบ, ที่ ประชุมเพื่อการรบ	อาจ องค์ท่ามกลาง สัณการ
๓๕๑	ยักษมาร	ยักษแถมารนางที่ไซ้ เรี่ยยักษทั้ง ๒ คำ (ยักษเป็นสัตว์ชาติ ๓ มารเป็นสัตว์ชาติ ๓ ซึ่งนับว่าเทวดา)	ใจยักษใจมาร
๓๕๒	กุมาร	เด็ก	หมอกุมารมา รักษา เด็ก

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัว อย่าง
๑๕๓	พระพิชิตมาร	พระผู้ชนะมาร, พระพทเจ้า	พระพิชิตมารชนะข้า ศึก คือ กิเลส
๑๕๔	พระขามาร	มารซึ่งเป็นเจ้าใหญ่	พระขามาร พจมาน การ โยธา
๑๕๕	มูรขารวิเศก	รด ที่ ศีรษะ	ตั้งมูรขารวิเศก
๑๕๖	เมือง เขมร	เมืองของ คน ชาติ เขมร	เมือง พระ ตนอง เปน เมือง เขมร เมือง ๓
๑๕๗	อมร	เทวดา	อมร เทเวศร์ แจ้ง ประจักษ์ จิตร
๑๕๘	มิ่งสมุทร	ขวัญใจ	มิ่ง สมุทร ทราวม เรือง ย่า เคื่อง ใจ
๑๕๙	ม้วย มรณ	ตาย	ถึง กรรม จำ ม้วย มรณ
๑๖๐	ภมร	แมลง ภู	ภมร เกล็ด เต่าว คนธ์
๑๖๑	โคมร	หอก	
๑๖๒	โตมร	หอก	ตาม ได้ หัก โตมร

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๑๖๓	ยรรยง	งาม, งามเป็น สง่า	แต่ดั่ง ชื่น รกสรวรรณ ^๕ ดู ยรรยง
๑๖๔	เกย ^๖	ด้อย ด่อน	ทรง ด้อย เกย ^๖
๑๖๕	มาย ^๖	นก ยง	
๑๖๖	พงษ์ ประย ^๖	วงษญา ^๖ ดี	พวก ^๖ พว้อม พงษ ^๖ ประย ^๖
๑๖๗	เปรียญ	ผู้ รบร ^๖	ฐานา เปรียญ
๑๖๘	ศุภวาร	วัน ฤกษ์ ดี	ครัน ^๖ ได้ ศุภ วาร มหาพิ ^๖ ไชยฤกษ์
๑๖๙	ทิวาวาร	วัน กลาง วัน	
๑๗๐	ไตร ทวาร	ประตู ๓	พว้อมด้วย ไตร ทวาร
๑๗๑	ไตร วาร	สาม วัน, สาม ครา	ครบถ้วน ไตร วาร
๑๗๒	ตติยวาร	วันที่สาม, คราวที่ สาม	ครัน ^๖ ถึง ตติยวาร
๑๗๓	มหุรติวาร	วัน ฤกษ์	
๑๗๔	พระ ทวาร	ประตู	แต่ดั่ง ออก พาง พระ ทวาร เทวราช มเหศวร

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง
๓๗๕	บวร	ประเสริฐ	งาม บวร
๓๗๖	ถาวร	คง มั่น	ให้ถาวร สืบไป
๓๗๗	สถาวร	คง มั่น	ให้สถาวรในการ ที่ดีที่ ชอบ
๓๗๘	นิรณ	กัน กาง, สิ่ง ที่เกิดใน จิตร เป็น เครื่อง ห้าม ฉานส์มาบติ	นิรณ
๓๗๙	อวรณ์	เครื่อง กัน, ทำนบ (ใช้ว่า ห่วง, อาไถย, หมาย กามฉน ทาวร)	พระ อวรณ์ หวนเทวด
๓๘๐	จิวร	ผ้าที่พระสงฆ์ ใช้ เรียกผ้า ห่ม โดย มาก	ตบง จิวร
๓๘๑	ประภัสสร	ดี เต็ม	แจ่ม จรัส ประภัสสร
๓๘๒	พระ แสง ศรี	เป็นชื่อ อารุขอย่าง ๑ ซึ่ง เป็นของ เจ้า	พระนารายณ์ ฤทธิรงค์ ทรง แสง ศรี

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑๘๓	มหิศร	เป็นใหญ่ในแผ่นดิน	
๑๘๔	องค์ดิศร	องค์ เป็นใหญ่ยิ่ง	
๑๘๕	สัมพัศร	ผี, เงินผี (เงินที่ เจ้าของส่วนต้องเสีย อย่าง ๑ ออกเก็บทุกปี)	เก็บ สัมพัศร
๑๘๖	เทพนิศร	นางฟ้า	งามดัง นางเทพนิม ศร จร จาก ชั้นฟ้า
๑๘๗	ภูมิศร	ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน	
๑๘๘	พระราเมศร		พระราเมศรวราชนบุตร
๑๘๙	พระเคียร	หิว (เจ้าชาย)	
๑๙๐	กาษร	ควาย	กาษรฤทธิแรงแข่งขัน
๑๙๑	อักษร	ตัวหนังสือ	อ่าน อักษร
๑๙๒	เกษร สุ่มท	ทเด้นานม	
๑๙๓	ไธสวรย	สมบัติ, ความเป็นใหญ่	ครอบครองไธสวรย

คำเดิม คำแปล คำใช้เป็น ตัวอย่าง

๑๙๔ มไหสัรวรย์ สมนัตถิอันใหญ่,

ความเป็น อิศร ใหญ่

๑๙๕ ดาว แก่น เข้า ดาว

๑๙๖ เลี่ยม ดาว ค้อย ึ่ง กราย งาม เลี่ยม เลี่ยม ดาว

๑๙๗ สุริย์ พระ อาทิตย์ แสง สุริย์

๑๙๘ ไอลุริย์ สมนัตถิ, ความเป็น เลื่อมไอลุริย์ สมนัตถิ
ใหญ่

๑๙๙ มไหสัรวรย์ สมนัตถิ อันใหญ่, ความเป็น
อิศร ใหญ่

๒๐๐ นเรนทรสุริย์ ผู้เป็นใหญ่ใน คน ึ่ง นเรนทร สุริย์ ธิม

มีอำนาจปานอาทิตย์ ดินทร ทวง ศิลาป ค์

๒๐๑ อสุร ไม่ ถ่า, (คือ แพ้ พวก อสุร
พระอินทร์) ยักษ์

๒๐๒ ไกร ธร ราชสีห์ ไกร ธร เมื่อ จะร จาก
ถ้า แก้ว

๒๐๓ เกสร ถอดง ดอกไม้

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๐๔	ทรง อนุสร	รำ พึง	
๒๐๕	สโมสร	ประ ชุม พร้อม	สโมสร สัน นิบาต
๒๐๖	อาหาร	ของ ที่ กัดกิน	รับ ประทาน อาหาร
๒๐๗	วิหาร	ที่ อยู่	กฎ วิหาร
๒๐๘	โหวร	คำ พด	โหวร แยม คาย
๒๐๙	บริหาร	คำ แก้ว, คำ เครื่อง รักษา	
๒๑๐	บรรหาร	คำ แก้ว, (เข้า ใจกัน เป็น คำ สัก)	พระ จอม ภา พธิ บดี มี บรร หาร
๒๑๑	ประ หาร	ค	
๒๑๒	สัง หาร	นำ ไป พร้อม, ข่า	พระ องค์ ทรง สัง ให้ สัง หาร
๒๑๓	โหร ดา จาริย์	ครุ ณ ร์ วิธ ุ ขา เทวดา	
๒๑๔	เทพสังห	เทวดา แนะนำ (คือ บัน ดาถ ให้ ุ)	เทพสัง หร หาก ให้ เห็น

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๒๑๕	พยุหฺร	รวมเกณฑ์เดช	พยุหฺร มาหาร
		พล หาร	ดวง อย่าง ๓
๒๑๖	อุทาหรณ์	ตัวอย่าง	มี คำ ใช้ เป็นอุทาหรณ์ ดังนี้
๒๑๗	พาหิเยร	มี ภายนอก	เน้น ช้า ชัก พาหิเยร
๒๑๘	โอฟาร์	ยิ่ง, หยาบ	รูป โฉม โอฟาร์
๒๑๙	มหาพาร์	หยาบใหญ่, ยิ่ง ใหญ่	
๒๒๐	วิพาร์	แมว	
๒๒๑	พระศิวารย	พระอิศวร มี ศีร	
๒๒๒	บั้ง อร	นาง งาม	สังสาร ทราม บั้ง อร
๒๒๓	เอวอร	เอวงาม	

ถ ฎก

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑	กัถยา	นาง	
๒	กัถยานี	นางงาม	รูป ร่า ง อย่าง เนิญจ กัถยานี
๓	กัถป์	ส่วน กาด ที่ กำหนด, ควร, สำ เร็จ	น่าน นั บ กับ กัถป์
๔	พระ กาด	ชื่อ เทวดา ที่ ให้ คน ตาย (ตาม ที่ เขา ถู ก กัน)	พระ กาด มา ณ ตาญ ชี วิ ต
๕	กาด	เวลา	ใน กาด ชัน ดับ ดัน
๖	วิ กาด	เวลา แปลก (ตั้งแต่ เที่ยง ไป บาง แห่ง คง แต่ คำ ไป)	กิน เข้า ใน เวลา วิ กาด เวลา วิ กาด ไม่ ควร เทียบ
๗	กุด นตร	ตุ ก ษ ระ กุด	
๘	ราช นิ กุด	คุณ, เชื้อ วงษ์ ข้าง ฝ่าย หม่อม ราช นิ กุด พระ มะ เหยี	
๙	ปฏิกู	เน่า เปื่อย, นำ เกต ยด	ของ สิ่ง ที่ เปน ปฏิกู

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ศัพท์อย่าง
๓๐	ตระกุก	ฝั่งฝ้า, วงษ์, เหล่ากอ	คนนี้มีตระกุก
๓๑	อนุกูล,	ซึ่งเกิดอุดหนุน, คำชู	ขอท่านจงช่วยอนุกูล
๓๒	ตระกุกวงษ์	ซึ่งสาย ของคนผู้ที่มี ฝั่งฝ้า	ตระกุกวงษ์ อันดี
๓๓	ท้าว ต้าถล	ท้าว ทง ตัน	ท้าว ต้าถล ทวีป
๓๔	จอมสกด	จอม ทง ตัน	เจ้าจอม สกด
๓๕	วิกิต	แปดก	รูปวิกิต, จริตวิกิต
๓๖	บั๊จ คม คัต	ไหว้	นอบ น้อม บั๊จ คม คัต พระผู้ เป็น เจ้า
๓๗	จรวด พระนัง คัต	จรวด ไก่, แรกนา	พิธี จรวด พระนัง คัต
๓๘	โรง คัต	โรง ที่ เฝ้า	เสด็จ ออก พระ โรงคัต
๓๙	เคี่ยม คัต	ไหว้	ต่าง คน ต่าง เคี่ยม คัต
๔๐	ถึง คาล	หมาจิ้ง จอก	
๔๑	บุค คต	คน	บุค คต ผู้ใด
๔๒	มง คต	ความเจริญ ถึง ความเจริญ	เครื่อง ทำ ทำร มง คต

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้เป็น ศัพท์ อย่าง
๒๓	ศุภมณฑ	ความ ดี แสดงความเจริญ	ฤๅษ ศุภมณฑ
๒๔	จร จรต์	ไป	รับเร่งจรจรต์อย่าอยู่ช้า
๒๕	จลาจล	วุ่นวาย, หวุ่นไหววุ่น	(บังเกิดจลาจล) เมื่อ ครั้ง บ้าน เมืองเกิดจลา จล
๒๖	ชล	น้ำ	กระ แล่ ชล
๒๗	ชลไนยน์	น้ำ ตา	ชลไนยน์ไหลริน
๒๘	ชลเนตร์	น้ำ ตา	ชล เนตร์ไหลริน
๒๙	อัสสัชล	น้ำ ตา	พระ อัส สัชล
๓๐	ชลธิ์	แม่น้ำ	ชลธิ์ นน มี ปลา
๓๑	ชลบุรี	ชื่อ เมือง ตำบล หนึ่ง	เมื อง ชลบุรี
๓๒	ชฎิต	กษัตริย์, คนมี สิ่ง ที่สูงรัง	พวก ชฎิต นุ่ง หนึ่ง เสื้อ บน ศี ร ษะ
๓๓	มณฑล	วงกลมรอบ, ขอบ	รอบ พระ มณฑล
๓๔	กฤษณ	ดำ หน้	ทรง พระกฤษณ

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๓๕	ช่อง ดาด	ช่อง สำหรับ สอด	เอาตุ๊กตาดมาไขดาด
		เหล็ก ไข ดาด	
๓๖	บัน ดาด	หาก ให้ เปน,	เทวดามันดาดให้ฝน
		พเ็น	ตก
๓๗	ปาดาด	พื้น ถ้าง	ชั้น บาดาด
๓๘	กันดาด	กลาง	กันดาดพล, ท้าว ทรง
			กัน ดาด
๓๙	ดาด	เพดาด ใน ปาก	เสียง จะ เกิด แต่ดาด
๔๐	ดิน ดาด	ดิน ไต่ พน	ซุด ให้ ถึง ดิน ดาด
๔๑	ดุดย	คน ช้าง	ราชดุดย
๔๒	อดุดย	ช้าง ไม่ ได้	สัมบูรณ์อดุดยเดช
๔๓	เล็ดจ ดด	เล็ดจ ถึง	ปาง ท้าว เล็ดจ ดด
๔๔	เมทนัดด	พื้น แผ่น ดิน	ที่เมทนัดด คน สดอน
๔๕	นภด	พื้น ฟ้า	จันทร์ สว่าง กลาง
			นภด

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๔๖	นภาดล	ชั้น ๒ พน พว	จันทร์ สว่าง กตาง นภาดล
๔๗	นพปดล	เก้า ชั้น	นพปดล เสวตร นัทร
๔๘	ปภัก ดล	ชั้น แผ่น ดิน	บิน เที่ยวดัดตอง ปภัก
๔๙	พสุธา ดล	ชั้น แผ่น ดิน	เหาะ ดง ยัง พสุธา ค
๕๐	ชนิตลลิต	เลี้ยง หนัก แด เลี้ยง เม่า	อ่าน ให้ ชัด ชนิตลลิต
๕๑	สถฤ	อ้วน, หยวน	สถฤ ต้าวก
๕๒	สถถ	บก	สถถ มารค
๕๓	กราม ทูต	บอก	กราม ทูต ให้ ทรง ทราบ
๕๔	ธาร คำ นัถ	ที่ เฝ้า	เสด็จ ออก โรง ธาร คำ นัถ
๕๕	นิถ	เขี้ยว	ตั้ง นิถ
๕๖	มณ นิถ	แก้ว เขี้ยว	แหวน หวี มณ นิถ
๕๗	นิถวิคณ	แก้ว เขี้ยว	แหวน หวี นิถวิคณ
๕๘	นิถววรรณ	ดี เขี้ยว	

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เปน ตัวอย่าง
๕๙	นิทนต์	ชื่อ ถึง สี่ เชี่ยวใน เรื่อง รวมเกียรติ	
๖๐	จามัตย์	หวนไหว, ร้องไห้	พระ องค์ทรงจามัตย์
๖๑	มัตตัก	แท่น, ที่ นั่ง มี สันฐาน กลม, คู้ ขา เข้า	พระ ที่ นั่งมัตตัก
๖๒	ภูบาต	ผู้ รักษา แผ่นดิน, พระ เจ้า แผ่นดิน	
๖๓	นฤบาต	ผู้ รักษา คน, พระเจ้า แผ่นดิน	
๖๔	มหิบาต	ผู้ รักษาแผ่นดิน, พระ เจ้า แผ่นดิน	
๖๕	อภิบาต	รักษายัง	พระ ผู้ อภิบาต
๖๖	พยาบาต	รักษา	พยาบาต คนใช้
๖๗	บริบาต	รักษา รอบ	พระ ผู้ บริบาต
๖๘	มณฑริบาต	รักษา เรือน หดวง	พระ มณฑริบาต
๖๙	คชบาต	รักษา ช้าง	พระ คชบาต

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๗๐	นคร ชาติ	รักษา เมือง	กรม นคร ชาติ
๗๑	กระ บิด	แดง	โค กระ บิด
๗๒	พิบูลย์	เต็ม	พิบูลย์ เพิ่ม ภูต ยศ
๗๓	ไพบูลย์	เต็ม	ไพบูลย์ เพิ่ม ภูต ยศ
๗๔	กำ โบล	กระ พุง แก้ม	พระ กำ โบล
๗๕	กระ โบล	กระ พุง แก้ม	พระ กระ โบล
๗๖	คำ บด	เขตร แดน	คำ บด ที่ โกลี โกล
๗๗	ยุ บด	ใจ ความ	ยุ บด แจ้ง แก้ว พียา
๗๘	อุ บด	บัว	ดอก อุ บด
๗๙	นิลุ บด	บัว เขียว	ดอก นิลุ บด
๘๐	นิโลศ บด	บัว เขียว	นิโลศ บด ผุด พ้น น้ำ
๘๑	ผา ถ	ของ สำหรับ โกลนา	
๘๒	ผา ผล	ผล มี ใช้ ผล	ผา ผล ดูก่อน เกิดขึ้น
		ผล เด็ก	
		ผล ใหญ่	
๘๓	ทำ บุญ ได้ ผล	ได้ ความ สำเร็จ ประโยชน์	

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช เป็น ตัว อย่าง
๘๔	เพ็ญดอกออกผล	ออกดอก, ออกผล	บ้างเพ็ญดอกออกผล รคน กัน
๘๕	คน พาด	ชอน	คือ ชอน บัญญา
๘๖	พาดมฤค	เนื้อ ร้าย	พวก พาด มฤคชาติ
๘๗	อินรพาส	คนสันดาน ทุจริต	พวก อิน รพาส
		ไม่มี บัญญาจักษุ	
๘๘	กัมพต	ผ้า ทำด้วย	นุ่งห่ม ถ้วน กัม พตคน
		ขน ดีคว	เรา ใ
๘๙	จุม พต	ผู้ สูง กว่า บริจาร	เจ้า จอม จุม พต
๙๐	ทศ พต	กำ ถึง ดีม	พระ ทศ พต
๙๑	พต	กำ ถึง	พตพญห
๙๒	พต พาท	พต เปน พาทนะ	พวกพตพาทถ้วนกล้า หาญ
๙๓	สุชมาตย์	ละเอียด ช่น	ของสิ่ง ที่เป็นสุชมาตย์
๙๔	ดวง มาตย์	นาง, ดอกไม้	พุ่มพวงเจ้าดวงมาตย์
๙๕	เขวมาตย์	นาง สาว ร้าว	ขอ เขิญ เขวมาตย์
		กระ ดอกไม้	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๙๖	องค์ุนาถ	ศพาย นัว มื่อ	พระ องค์ุนาถ
		ชื่อ พระ ดังษ์ แต่ ก่อน	
๙๗	มุต	คั้น เค้า	มุต นาย
๙๘	ประมุต	ให้ มาก, เพิน	ของ ที่ ดุ ประ มุต
๙๙	เค้า มุต	เค้า เดิม	แต่ แรก เค้า มุต
๑๐๐	วิมถ	ไม่มี มถ ทิน	
๑๐๑	พิมถ	ไม่มี มถ ทิน	พระ พิมถ
๑๐๒	นฤมถ	ไม่มี มถ ทิน	นาง นฤมถ
๑๐๓	มถ โยธา	คนรบด้วยการชักมอญ	มถ โยธานุโยค
		คน ปล้ำ	
๑๐๔	มถ ทิน	ความ เกรี้ยว หมอง	ไม่มี มถ ทิน
๑๐๕	กระมถ	ใจ, คอก บัว	ดวง กระมถ
๑๐๖	ประมวถ	เดิม	ประ มวถ
๑๐๗	เมิด	ดู	พระเมิดดูหมู่แมกไม้
			ใน ดง
๑๐๘	ยถ	เห็น, ดู	แต่ จะ ยถ บ เต็ม ตา
๑๐๙	ไกวถ	ดั้น เขิง, ถ้วน	จน หมู่ภวรรคไกวถ

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๓๑๐	วาง วัด	ของ ชอบ ความชอบ	
		ของ เพิ่ม กำ ตั้ง	
๓๑๑	วัดย	เถา, เครือ,	เถา วัดย
๓๑๒	ถวัดยราช	ด้วย ราช สัม บัค	เถถึง ถวัดยราช สัมบัค
๓๑๓	ชัชวาทย์	รุ่ง เรือง, สว่าง	เรือง โจร ชัชวาทย์
๓๑๔	สัง วาต	เครื่อง ประดับอย่าง	สอดสังวาตเนียงองค์
๓๑๕	ถวัด	คิด	หวัถ ถวัด
๓๑๖	กัถ วถ	เกี่ยว ข้อง	มี ความ กัถวถ
๓๑๗	โคกคัตย	ความ โคก ดุจ นั้น	เฝ้า โคกคัตย มิได้ หาย
			วาย คณิง
๓๑๘	ไพศาต	กว้าง ขวาง	บ่า ไพศาต
๓๑๙	ศาต	ที่ ขำระ ความ, โรง	โรง ศาต
๓๒๐	วิศาต	กว้าง ขวาง	วิศาต สัมา
๓๒๑	คิตปสาทร	คัมภีร์ แสดง วิชชา	ร่า เรียน คิตปสาทร
		ซึ่ง ทำ ด้วย มือ	
๓๒๒	รักษาศีต	รักษา ความ ปกติ	รักษาศีตถือ ฤษี
		ใจ ที่ ดี	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑๒๓	ศรี ศูต	สามง่าม	ทรง ศรี ศูต
๑๒๔	โกศล	ผู้ฉลาด, ความฉลาด	หัตถโกศล
๑๒๕	กุศล	ความที่จิตดีไม่ชั่ว	
๑๒๖	สรวล	หัวเราะ	ทรง พระ สรวล
๑๒๗	เสร์ สรวล	หัวเราะ	เสร์ สรวล สรวล รว
๑๒๘	สรวล	หัวเราะ	สรวล สรวล เฮฮา
๑๒๙	โกธาล	กึกก้อง	เสียง โกธาล

พี สกต

๑	กาฬ	ดำ	สีกาฬ
๒	กาฬนักษ	ผ้ายดำ, ข้างแรม	กาฬนักษ พระจันทร์ มืด ไป ทุก คืน
๓	ปรีชา ใจ	น้ำเต็กๆ น้อยๆ	
		ท่อน น้ำ ที่ ใช้ สอย เต็ก	
		น้อย เรียกว่า ปรีชา ใจ	
๔	ทฬะ	มัน	

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๕	จักรพาฬ	ชอบ จักร, วงกลม อัน หนึ่ง	จักรวาฬ ๑ แม่ เป็น ๑๒ ราช
๖	แก้ว ประ พาฬ	แก้ว ตี แต่ง	
๗	ทมิฬ	คน หยาบ, คน ร้าย	พวก ทมิฬ
๘	ท้าววิรุฬ หก	เทวดา ประจำ ทิศ ทักษิณ	
๙	จักรวาฬ	วง กลม, ชอบ จักร	
๑๐	ปลาด วาฬ	ปลาด ร้าย	
๑๑	ขาดำพหมาส	เดือน แปด	
๑๒	สิงห์	ชื่อเกาะ, ชื่อคนขาว เกาะ นน	พวกสิงห์มาหลาย คน เกาะสิง ห์ อยู่ ตรง แหตม อัน เดียว
		จบ แม่ (กน)	

ก ศึกต

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัว อย่าง
๑	อาณาจักร	ความ บังคับ เป็นดัง จักร จักร คือ	พระราชอาณาจักร
		ความ บังคับ หรือ	
		คน ซึ่ง อยู่ ใน ความ บัง	
		คับ ที่ เป็น ดั่ง จักร	
๒	จักราดู	อาวรุ คือ จักร. อาวรุ	พระ องค์ ทรง จักราดู
		ที่ หมุน	
๓	ฉัฏ จักร	ครึ่ง จักรราช	ฉัฏ จักรหนึ่ง ๒ ราช
๔	วร จักร	จักร ประเสริฐ	
๕	ยาจก	ผู้ ขอด	แจกจ่ายทาน แก่ยาจก
๖	เบญจก	หมวด ห้า	ครบถ้วน เบญจก
๗	ปัณจก	หมวด ห้า	ครบถ้วน ปัณจก
๘	ประจักษ์	แจ้ง, ค่อกตา	รู้ ประจักษ์
๙	อรัญญิก	อยู่ ใน ป่า	ตำบลบ้าน อรัญญิก

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑๐	บรรณาก	พื้น ผ้า	ธง บรรณาก
๑๑	ฉัฏฐก	หมวด แปด	
๑๒	ชาฏก	เรื่องเก่า (ที่หมายความว่า เรื่อง ชาฏก ได้ เกิด เป็นมาแต่ชาติ ก่อน)	
๑๓	ไคร นีฏก	ตะกร้า ด้าม, ขรรค์ ที่ รวบ รวมกัน เป็น ด้าม หมวด	หมวด พระไคร นีฏก
๑๔	ด้าฏก	ผ้า หยาบ	พื้น ผ้า ด้าฏก
๑๕	ตริกฏก	เครื่อง เฝัด ด้าม	ยา เข้า ตรีกฏก
๑๖	อุปฐาก	ผู้ นำ รุง	เป็น โยม อุปฐาก
๑๗	หัตถาณิก	หมูปดช้าง, กองช้าง	ยิน เลี้ยง หัตถาณิก
๑๘	อศฺวาณิก	หมูปดม้า, กอง ม้า	ยก พด อศฺวาณิก
๑๙	รธาณิก	หมูปดรถ, กองรถ	เป็น นาย รธาณิก
๒๐	บรรตฺตาณิก	หมูปดเดินเท้า, กองเดินเท้า	หมูปด บรรตฺตาณิก

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๒๑	กรร ดัก	เดือน ๑๒, ดาว	
		ฤกษ์ ที่ ๓	
๒๒	โปรดก	ถูก สัตว์ ข้อน	เหมือน โปรดก พัง สอน มิน
๒๓	วิตก	คิด ตริ ตรอง	มี ความ วิตก
๒๔	ธรรม กลัก	ผู้ แต่ง ธรรม	พระ ธรรม กลัก
๒๕	โคถัก	ห่อ ชนิด หนึ่ง	ชี โคถัก
๒๖	พิทักษ์	ระวัง, รักษา,	ดู แด ขอเชิญ ช่วยพิทักษ์
๒๗	บัน ทัก	ย่อ, กำหนด	จด หมาย บัน ทัก
๒๘	บรพทุก	ได้, ทำให้ เพียบ	เอา ของ บรพทุก เรือ
๒๙	ปวาทก	เกือก	
๓๐	อุทก	น้ำ	วินอุทก
๓๑	เหมทุก	น้ำ ค้าง	เวตา ดัก เหมทุก ตก ไปรย ปราย
๓๒	พรว โษทก	น้ำ ฝน	พรว โษทก ตก คาม ฤตุ กาต

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นคำอย่าง
๓๓	ทติทก	คนเขื่องใจ, คน	ทติทก มาขอทาน
		ยากจน	
๓๔	ทริทก	ร้ายยิ่ง	วัน ทริทก ห้ามการ มก คต
๓๕	ด้าทก	ทำให้ดำเว็จ	ด้าทก ย่นย่อ
๓๖	ด้าทก	ที่อยู่	ด้าทก นนท ไหน
๓๗	พ้าทก	ที่พัก, ที่พึง	
๓๘	บัจจก	ข้าศึก	บ้อมบิต บัจจก
๓๙	กากนิก	อัตราเงินอย่าง ๓	
๔๐	ด้นก	ชั้นบาน	มี ความด้นก
๔๑	ทำนุก	ทำนอง	
๔๒	กนก	ทอง	กนกวัน บัญชร
๔๓	กัตปนก	คนควรกรุณา คือ คน	เป็น คนกัตปนก
		กำพรว	
๔๔	เดชผนวก	ผนวก	คิด เดชผนวก
๔๕	กัตปนก	ช่างตัดผม	ผู้ที่เป็นช่างกัตปนก

	คำเดิม	คำแปล	คำที่ใช้เป็นตัวอย่าง
๔๗	วิบาก	ผล อัน ตุก วิเศษ	
๔๘	นักษ	นก, สัตว์ มีปีก	นักษ บิน ร่อน
๔๙	นักษา	นก, สัตว์มีปีก	นักษา ไผ่ผิน
๕๐	ตักฺขนักษ	ช้าง ชื่น	ตักฺขนักษ จันทร์ สว่าง กลาง เวหาศ
๕๑	ประนักษ	ศัตรู, ฝ่าย ผู้ ชื่น	ประนักษ เนียด เนียน
๕๒	ธิป	ผู้ เป็น ใหญ่	
๕๓	พากย์	ภาษา, คำพูด	ดยาม พากย์
๕๔	พิพากษา	ตัดสิน, พูด เป็น คำขาด	ตัก ชน พิพากษา
๕๕	วรรณพ	ผู้ พรรณนา ขอ	
๕๖	สรว พ	ผู้ พัง คำ สอน	เป็น สรว พกพระพุท เจ้า
๕๗	ภักษ	กิน	เชิญ ภักษ เตี้ย สัก หน้อย
๕๘	ภักษา หาร	อาหาร ซึ่ง ควร กิน	เครื่อง ภักษา หาร
๕๙	สวามิภักดี	คนเจ้า, ชื้อ ตรง ค่อเจ้า	เข้า มา สวามิภักดี

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง
๖๐	นำเรอภักดิ์	คบ ด้วย ความ นำ เรอ	
๖๑	ขุปลัมภก	ผู้ ค้ำ ชู, ผู้ อุดหนุน	
๖๒	บรมธรรมิก	ผู้ ประกอบ ในธรรม	บรม ธรรม มีกราช
		อันใหญ่ยิ่ง	
๖๓	ประติมุข	ตรวม	ประติมุขชา
๖๔	โสมก	ทราวม	
๖๕	ตามก	แถว	ของ ตามกอย่า เอาได้
๖๖	ศิวโมกซ์	กรรม เป็น ที่ พัน อัน	
		เกษม	
๖๗	ทิตาปาโมกซ์	ครู ซึ่ง เป็น ใหญ่ ใน หมู่	ทิตาปาโมกซ์ โตก
		ศิษย์ ซึ่ง มา แต่ ทิศ	เขตร
		ต่าง ๆ	
๖๘	อาภรณ์พิโมกซ์	เปลื้อง เครื่อง	พระ ที่ นั่ง อาภรณ์
			พิโมกซ์

คำเดิม

คำแปล

คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง

๒๘ วิมุตติวิโมกซ์

วิมุตติ ความหลุด พันัก

เทศ, วิโมกซ์ ธรรม

เป็น ที่ หลุด พันัก จาก ตั้ง

ตำรวจ

๒๙ สังฆปาโมกซ์

ผู้ เป็น ประชาน ใน

ตั้ง

๓๐ ปรตยักซ์

ชาติ, ต่อ ตา

ปรตยักซ์ แก่ ตา

๓๑ ยุคติธรรม

ควร แก่ ธรรม ควร

ตั้ง ที่ เป็น ยุคติ ธรรม

แก่ ตั้ง ชอบ

๓๒ ปวตเยก

หนึ่ง ต่าง หาก คือ

แผนก หนึ่ง

๓๓ นายก

ผู้นำไป, ผู้ เป็น หัว หน้า นายกพล, ตำหนายก

๓๔ เทพารักซ์

เทวดา ผู้ รักษา

ขอ เชิญ เทพารักซ์

๓๕ สุรารักซ์

เทวดา ผู้ รักษา

สุรารักซ์ ทุกตำแหน่ง

๓๖ นรียักซ์

รักษารอบ คอบ

เชิญ ช่วย นรียักซ์

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เปน ตัวอย่าง
๗๗	จาวัก	จด, เทียวไป	จาวัก แผ่น คีตา, เทียว จาวัก
๗๘	โอฟาวัก	ยิ่ง, หยาน	โอฟาวัก รุ่ง เรือง ดัง เมือง สวรรค์
๗๙	พฤกษ์	ค้น ไม่	ผล พฤกษ์ หด่น ลง
๘๐	รุจิเรก	รุ่ง เรือง	รุจิเรก รจนา
๘๑	อติเรก	ยิ่ง, เกิน	อติเรก ตา
๘๒	นรก	ที่ไว้คู่, ที่ปราศจาก ตกนรก ความเจริญ	
๘๓	ดาวก	ดาว	
๘๔	พิตรก	คิด, ตรึก	
๘๕	พนจรก	ผู้ไป ในป่า, พราน ป่า	
๘๖	ลักษะ	ชนะ, แฉ่น	
๘๗	พระ ลักษณ์	พระผู้ มี ลักษณ์	พระลักษณ์ พระราม

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เพน ตัว อย่าง
๘๘	อาตักษณ	ผู้ชำนาญเครื่องหมาย กรมอาตักษณ	
		ความท่ว ไป, ผู้เขียน	
		หนังสือ ดี	
๘๙	อัประ ตักษณ	ตักษณท่า	ผู้ ที่ อัประ ตักษณ
๙๐	นระตักษณ	ตักษณคน	นระตักษณ ภักตร์ ผ่อง
๙๑	ไทร ตักษณ	เครื่องหมาย ดำ	เจริญพระ ไทร ตักษณ
๙๒	ศุภตักษณ	ตักษณดี	นาง ศุภตักษณ
๙๓	จัม สดาก	สิ่ง ซึ่ง เปน เครื่อง	
		หมาย แทน ของ โดย	
		เลี้ยง ทาย	
๙๔	ผดัก	ชื่อ แก้ว ชนิด หนึ่ง	
๙๕	ชัต ดุ	ปลิง	
๙๖	ลีโลก	บทกลอน คำ ขัน	
๙๗	ตำรวจ	ตำรวจ ที่ เปน บท	
		กลอน, คำ ขัน ที่ เปน	
		แก่น ตำ	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๙๙	โลกย์	ที่ เปน อยู่ ใน โลก	โลก ธรรม
๑๐๐	โลก	ดินฟ้าอากาศแต่อื่น ๆ ที่ จัด ว่า รวม กัน เปน ส่วน ๆ	โลก ประไลย์
๑๐๑	อาโลก	แสง สว่าง	อาโลก กสสิน
๑๐๒	จันหาโลก	แสง จันทร	
๑๐๓	สุริยาโลก	แสง อาทิตย์	
๑๐๔	วิเวก	ตั้ง ดึง เยียบ	
๑๐๕	อาพวกยักษ์	ยักษ์ คน ๓	
๑๐๖	ธาวก	ผู้ พัง คำ สอน	พระ ธาวก
๑๐๗	นวก	ใหม่ หมวด เก้า	
๑๐๘	คักรินทร	ผู้ อาจ ทำว ดักกะ	
		ผู้ เปน ไหญ่ พระ อินทร	
๑๐๙	คักดา นูภาพ	ตั้ง ซึ่ง จำ เปน คือ คำ	
		นาจ	
๑๑๐	โมกษคักดี	หอก วิเศษ เล่ม ๑, หอก เป็น เครื่อง พัน ศัตรู	

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช เป็น ตัว อย่าง
๓๓๑	ศักดิ์	อำนาจ, หอก	มี ศักดิ์ศักดิ์
๓๓๒	ผาศุก	ดูนาย	มี ความ ผาศุก
๓๓๓	อภิเศก	รด ยิง	อภิเศก ให้ เปน เอกี ถนมนหาฏ
๓๓๔	เอกธัมมฤทธิศก	ปีที่ ๑ ปีที่ ๓๐ (นับ ตามเศษ ศักราช)	
๓๓๕	เงิน มา ศก	๕ มาศกเปน หนึ่งบาท	
๓๓๖	อุมาศก	จิตรตงมั่นในพระรัตน ไตรย	อุมาศกศักดิ์
๓๓๗	ทศก	หมวด ดิน	
๓๓๘	เศร้า โศก	สดใจ แห้งใจ	เศร้าโศก เสียใจ
๓๓๙	เคิก	คัก	เคิก ดู เสียชนม์
๓๔๐	มเหล็กขเทวราช	เทวดาผู้นำนานาใหญ่	มเหล็กขเทวราช รั้ง ธรรม์
๓๔๑	ดากยบุตร	พุทธ เจ้า วงษ์ดากย บุตร, พระ ดงษ์	

คำเดิม

คำแปล

คำใช้เป็น ตัวอย่าง

๑๒๒	ดักยวงษ์	วงษ์กระษัตริย์ดักยะ	
๑๒๓	ศรี ดักยมนั	นักปราชญ์ดักยมนั	
		มัสรี, พระพุทธเจ้า	
๑๒๔	ปฏิกาก	ผู้รับ	
๑๒๕	วตาหก	เมฆ,ฝน,เทวดาฝน	ฝนฟ้า วตาหก
๑๒๖	พลาหก	เมฆ,ฝน,เทวดาฝน	พลาหกตกต้ง ตาม ฤดู
๑๒๗	มาพัก	โรง	
๑๒๘	อุพัก	ฤกษ์	
๑๒๙	เอก	หนึ่ง	เป็น องค์ เอก

ข สกค

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เบน ตัว อย่าง
๑	ทศนัฏ	เต็ม สิบ	ทศนัฏ ประชุม
๒	นำ มุข	มุขคือที่ มีหลังคายื่น	ที่นำมุขมี สุนทรณ์
		ออกมา	
๓	คิริเมฆล	ช้าง พิเศษ ตัว ๑	
๔	เมฆตา	ชื่อ นาง พ้า คน ๑	เมฆตาล่อแก้วแวววับ
๕	สระ เลข	เขียน ด	อักษร สระ เลข
๖	ลัเลข	ผู้ ปฏิบัติ ชดู เกิดา	ลัเลข ปฏิบัติ
		กิเลศ	
๗	ไพศาล	เดือนหก, ดาวฤกษ์	เดือน ไพศาล
		ที่ ๑๖	
๘	เสฐบุค คต	บุคคลที่ยังต้อง ศึกษา	
๙	อเสฐ บุค คต	บุคคลที่ไม่ ต้องศึกษา	คือ พระ ขรหันต์

ค สกค

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑	ขรรค์	ดาบ ๒ คม	ขั้ก พระขรรค์ ออกฟัน ฟาด
๒	คัคณางค์	มี องค์ ใน ฟา	
๓	บริจาค	ตัดะ	บริจาค ทาน
๔	อำนัคฆณั	แก้ หาคำ มี ได้	
๕	บุณนาค	ชื่อคนไม่ ชนิด หนึ่ง	คน บุน นาค
๖	มหานาค	ช้าง ใหญ่	
๗	นาค	ช้าง, งู	พระ ยานาค
๘	นาค กุญชร	ช้าง ผู้ ประ เติร์ ชู	
๙	พรวก	พอก, หมู	คุ่ม พรวก พอก
๑๐	พระผู้ มี พระ	เป็น ชื่อ ของ พระ พุทธ	พระผู้ มี พระ ภาคย์ ทรง
	ภาคย์ เจ้า		ครัด พระ ขรรคม เทศนา
๑๑	เล่าวภาคย์	มี ส่วน ดี	เล่าวภาคย์ อย่า โหย ให้

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๑๒	ภาค	ส่วน	เล่มอ ภาค
๑๓	ภาคย์	ส่วน	เล่มอ ภาคย์
๑๔	บริโภค	กิน	บริโภค ให้ อื่นหน้า คำ รวม
๑๕	อุปโภค	ใช้ ด้อย	ทรง พระ ราชทาน เครื่อง อุปโภค
๑๖	มรรคผล	สิ่งที่เกิดขึ้นในจิต เพราะการระกิดได้	ได้ มรรคผล แล้ว เสร็จ
		จัดเป็น มรรค ๔ ผล ๔	
๑๗	สัมภ	พร้อม เปรียง	สัมภ ดังวาค
๑๘	ชดมรรค	ทาง น้า	เสร็จโดยทางชดมรรค
๑๙	สถมรรค	ทาง นก	เสร็จ โดย ทาง สถม
			มรรค
๒๐	พยัคฆ์	เสือ โคร่ง	หมู่ พยัคฆ์ ยัง บัรหาหรือ หา ไม่

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๑	พยัคฆา	เลื้อย โค้ง	สอง องค์ ทรง หน้ พยัคฆา
๒๒	พยัคฆ์	นาง เลื้อย โค้ง	พยัคฆ์ หนึ่ง เม่น เต้น คนอง
๒๓	ปริตยา	ให้, สดะ	
๒๔	ยุค	คราว, คู่	เป็น ยุค
๒๕	กุตติยุค (กตติยุค)	คราวชั่ว คราวที่ ๑	เกิดกุตติยุค
๒๖	ทวาริยุค	คราวที่ ๒	
๒๗	ไตรตายุค	คราว ที่ ๓	เมื่อ ครง ไตร ตา ยุค
๒๘	กฤตยุค	คราวที่ ๔	
๒๙	สัมยุค สัม ไวย	อายุคราว เดียว กัน; วัน เดียว กัน	
๓๐	ภาวนา โยค	การ เจริญ ภาวนา, ความเพียรในภาวนา, โยค การ ประ กอบ ในภาว นา เนือง ๆ	เจริญ ทาง ภาวนา

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เปน ตัวอย่าง
๓๑	โยธานุโยค	การ ประกอบ ใน การ รวมเนื่อง ๆ	
๓๒	โยค เกณฑ์	กำหนด ตามคติ ที่ประ กอบ ฤกษ์	
๓๓	มถโยธานุโยค	ผู้ พนังงาน มวย	
๓๔	ชนุโยค	การ ประกอบ เนื่อง ๆ ความ เพียร	
๓๕	เพติง ราก	ความ กำหนด ตั้งไฟ	
๓๖	รากดำ ฤษณา	ความ ตัณรณด้วยรากะ	
๓๗	ภอรรค	ยอด โถกย	จบ ภอรรคโกวัด
๓๘	สัตว์รรค	มอรรณ อัน ดิ	สัตว์ สัตว์รรค
๓๙	ตั้ง เวค	ความ สดุด	
๔๐	วัง สัตว์รรค	แต่ง ตั้ง	พระนารายณ์สัตว์รรค วัง สัตว์รรค
๔๑	วิหค	นก	ฝูง วิหคบิน ว่อน
๔๒	อัคคี	ไฟ	ก่อ กอง อัคคี

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๔๓	อัครเวศร์	เป็น ไหญ่ เดิศ, นาง ผู้ เป็น ไหญ่ ยิ่ง	
๔๔	อัครราช	เจ้าชีวิต ผู้ เดิศ	เอกอัครราช อัน ประ เสริฐ
๔๕	อัครมหี	นางผู้ แดงซึ่ง คุณอัน ใหญ่ เดิศ	เป็น อัครมหี
๔๖	เอก อัครมหาบุรุษ	บุรุษผู้ ไหญ่ เดิศ เป็น ที่ ๓	
— — — — —			
	๗ สกต		
๑	มัจฉาน	พระ อินทร์	องค์ มัจฉานเป็นใหญ่
๒	มาฆมาศ	เดือน ดำ	มาฆมาศ แก่ คำ ชัน ดูมวาร
๓	เมฆ หมอก	เมฆ หมอก	เมฆ หมอก กุดอก เกตุอัน โปยม หน

คำเดิม คำแปล คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง

๔ โฆษณ คน เป้า คน ว้าง

๕ โฆษณ จากคุณ
ตั้งตำรวจ เป็น ตั้ง
หัวน้ำ

๖ ขด โขม หัวน้ำ

๗ โขม หัว

๘ สกต

๑ สกต ดู, กต พด สกต

๒ นกรร ดู, กต ใจ นกรร

๓ กาก ร้าย ใจ กาก

๔ นกรร ร้าย ใจ นกรร

๕ รัง เกยจ เกยงอน มี ความ รัง เกยจกัน

๖ กิจการ การ ที่ ทำ กิจการ ไม่ นำ พา

๗ ประดู เหมือน, คล้าย ตัวที่ วัฏฏการประดู

คน

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๘	ต้มเค็ด	ผู้สูงส่ง (เป็นชื่อตำแหน่ง ยศอย่างสูง)	พระยา, เจ้าพระยา, ต้มเค็ดเจ้าพระยา
๙	เผด็จ	ตัด	เผด็จชัยกร
๑๐	ตรวจ	นับ	ตรวจตราข้าศึก
๑๑	อุทัจ	ความประหม่า	เพราะความอุทัจจึงตัวสั้น
		ความที่จิตวิ่งไป	
๑๒	เท็จ	ไม่จริง, ปลด	คนพูดเท็จพูดแต่คำที่ไม่จริง
๑๓	นิจ	เที่ยง	เป็นนิจ
๑๔	วินิจฉัย	คิดค้น	วินิจฉัยความ
๑๕	ปจณา	ถาม	ข้อปจณา
๑๖	เขม็จ ขมวน	ระเเยน, แกว,	จบเขม็จ ขมวน เมื่องแบบบรรพ
๑๗	บัจจัย	เหตุ	เป็น บัจจัย
๑๘	บัจจัน	เกิดขึ้นเฉพาะหน้า	บัจจันกาล
๑๙	บัจจุตไธมย์	เวลา ไถ่ รุ่ง	เวลาบัจจุตไธมย์
๒๐	บัจจาดไธมย์	เวลา ไถ่ รุ่ง	เวลา บัจจาดไธมย์

คำเดิม คำแปล คำใช้เป็นตัวอย่าง

- ๒๑ ไม้จันทน์ ภายหลัง
- ๒๒ ตั้มพัจฉวนินท์ กาล ตั้ม บ พระราชพิธี ตั้มพัจฉวนินท์
- ๒๓ พจนา พุด มพจนา
- ๒๔ พจมาน มี คำ พุด จึง กล่าว พจมาน
- ๒๕ พจนวิธาคี พุดเยอกรวย, ทำนอง ที่ พุด
- ๒๖ พจนสุนทร พุด ด มีพจนสุนทร อัน อ่อนหวาน
- ๒๗ เอกพจน์ คำพุดถึงของตั้งเดียว
- ๒๘ พหุพจน์ คำพุด ถึงของ มาก
- ๒๙ ไวพจน์ คำค่าง ๆ ที่เป็นชื่อ ไวพจน์ พิจารณ์ของตั้งเดียวกัน, บางผู้ หมาย ว่าคำเสียงคล้าย กัน
- ๓๐ พจน์ คำ พุด ถ้ายามพจน์ ภาษา

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้แปล ตัวอย่าง
๓๑	มัจจุราช	ความตาย (ความตายดังเจ้าชีวิต)	พระยามัจจุราช
๓๒	มัจฉา	ปลา	หม่อมมัจฉา
๓๓	อำมาจ	ข้าราชการ	หม่อมอำมาจ
๓๔	มัจฉาทิฐี	เห็นผิด	พวกมัจฉาทิฐี
๓๕	เด็ยรัจฉาน	สัตว์ไปโดยขวาง	สัตว์เด็ยรัจฉาน
๓๖	ด่ำเร้จ	ตูดการ	ครั้นแล้วด่ำเร้จ
๓๗	ศรีวิโรจ	มีความรุ่งเรืองเป็นศรี	
๓๘	วิโรจ	รุ่งเรือง	
๓๙	ไฟโรจ		ไฟโรจระจิตรเรือง ชะวาทย์
๔๐	เรืองโรจ		ชาวลิตเรืองโรจ
๔๑	รจนา	แต่ง	รุ่งเรืองรจนา
๔๒	รุจิเดช	เขียนงาม	
๔๓	คำรวจ	ผู้พบ	พวกคำรวจ
๔๔	คู้ดจย	ภูเขา	คู้ดจยเหลี่ยมไศต

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๔๕	เวยยา วัจฉกร	ผู้ ทำ ชั่ง การชวนชวาย	ผู้ เป็น เวยยา วัจฉกร
๔๖	วิจฉิกะ	แมลงป่อง, ดาวราศีที่ ๘	
๔๗	เห็จ	ที่ ถ่าย อูจาระ	ไป เห็จ
๔๘	ผี คำจ	ผี	ภูต ผี คำจ

ที่ สกค

๑	ตุง กช	บัว	ตุง กช นาน
๒	บง กช	บัว	ดอก บง กช นาน
๓	ขี	ของ ขบ เคียว	
๔	คิฉณะ	แรง	
๕	คิฉณภู	มี ยอด ดัง แรง	เขา คิฉณภู
๖	คช	ช้าง	พล คช
๗	คชสาร	ช้าง ช้าง ก็ คือ ช้าง	ทรง คชสาร
		นั่น แด, ช้าง แท้ คือ	
		มี กิริยา ส้มควร แก่	
		ความเป็น ช้าง	

คำเดิม

คำแปล

คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง

- ๘ ฤทธิเดช เครื่อง ตำรวจความ ประ กอบ ด้วยฤทธิเดช
ปรากฏา แด อำนาจ
- ๙ พระ ทรง เดช พระ ผู้ มี อำนาจ พระ ทรง เดช สรรว
พลาง ทาง สรรวเสริญ
- ๑๐ พระเดชพระคุณ ผู้ มี อำนาจ อันประ ที่ ท่าน มี พระเดช พระ
เสริฐแล่มคุณ อันประ คุณ แก่เรา
เสริฐ
- ๑๑ ทิฆคณา หมู่ นก
- ๑๒ ทิฆ พวาทนณ, นก
- ๑๓ ธวัช ธง ด่วน ธวัชทิวธง
- ๑๔ ธวัช ธง
- ๑๕ นักปราชญ์ ผู้ มี ปัญญา เป็น นักปราชญ์
- ๑๖ พานิช พ่อค้า นาย พานิช
- ๑๗ อินช น้อง

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑๘	นาง นุช	นาง น้อย,	น้อย ตัว
๑๙	บวช	เว้น ทิวจากเบญจะ กาม	โปรด บวช
๒๐	ผนวช	บวช	ทรง พระผนวช
๒๑	อุปัชฌาจารย์	ผู้เพ่งดูโทษ คือ ครู ใหญ่ ของ พระ แด่ ครู ซึ่ง เรียกว่า คู่ สวด (บางแห่ง ว่าอาจารย์ คือ อุปัชฌา)	พระ ผู้ เป็น อุปัชฌา จารย์
๒๒	กัมพูช	เขมร	กัมพูช พากย์
๒๓	เพชรรัตน	แก้ว คือ เพชร, เพชร เป็น เครื่อง ทำ ความ ยินดี ให้ เกิด ขึ้น	เพชร รัตน เรือง ไร จ
๒๔	แหวนเพชร	แหวนที่ประดับด้วย เพชร	แหวนเพชรเม็ดเล็กๆ
๒๕	สัตว์เพชร	ผู้ รั้ง ฝั่ง ทง ปวา ๓ ๓	พระ สัตว์เพชร

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๒๖	เพ็ชฌฆาฏ	ผู้ฆ่านักโทษ ถึง ตาย	นาย เพ็ชฌฆาฏ
๒๗	ส้มเพช	สดใจ	คิด ส้มเพช
๒๘	โพชฌงค์	องค์ ตรัสรู้	พระ โพชฌงค์
๒๙	กัม โพช	เขมร	พากย์กัม โพช
๓๐	สัณ โภช	การ ทำ ขวัญ, การ ประชุม เดียง	สัณ โภช ข้าง
๓๑	สุพรรณภาชน์	โต๊ะทอง, ถาดทอง	พระสุพรรณภาชน์
๓๒	ภาชน์	เครื่อง ใช้ สร้อย	ภาชน์ทองปวง
๓๓	จตุระภุช	นารายณ์	ปาง ท้าว จตุระภุชทรง ครุฑ ราช
๓๔	สุทธโภช	ของ กิน สอาด (อาหาร เทวดา)	สิ่ง ซึ่ง เป็น สุทธ โภช
๓๕	ทิพย์ โภช	อาหาร ทิพย์	ดัง ทิพย์ โภชน์
๓๖	โภชนาหาร	ของกิน, อาหาร คือ ของ กิน	เครื่อง โภชนาหาร
๓๗	มัท	น้ำเมา	ดื่ม มัท

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น คติ อย่าง
๓๘	มัจฉิม	ท่าม กตาง	อยู่ ในมัจฉิมประเทศ
๓๙	ปาโมช	ความ บำ เเทง	ยินดีด้วยความปาโมช
๔๐	ปราโมช	ความ บำ เเทง	ยินดีด้วยความปราโมช
๔๑	ยัช	ความ มุชชา	
๔๒	ประวิช	แหวน	
๔๓	ยัชประวิช	แหวนดงเลขยันต์	ยัชประวิชขรรยง คง กระ พิน
๔๔	อชฺชนิยา	ไม่มีการรบ,รบไม่ได้	กรุง ศรี อชฺชนิยา
๔๕	อชฺชนินบุรี	เมืองไม่มีการรบ, เมืองที่ใครรบไม่ได้	
๔๖	อาสฺยช	เดือน ดิบ แฉจ	อาสฺยชมาศ
๔๗	ประโยชน์	สิ่ง ที่ เกิด แก่ ความ ประกอบ, ผล	ของ ที่ มี คุณ มี ประโยชน์ ควร นับ ถือ
๔๘	โยชน์	๔๐๐ เส้น	ทาง นับ โยชน์
๔๙	อโยชนินบุรี	เมือง ไม่ มี การ รบ	
๕๐	นทรวัช	ชุด พระ บาท	ใน นทรวัช

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๕๑	รัชกาล	กาลกำหนด ด้วย	ในรัชกาลที่ ๕
		ด้วย ราช สมนัค	
๕๒	ถวัลย์ราช	ด้วย ราช สมนัค	เถลิง ถวัลย์ราช
๕๓	ถวัลย์ราช	ด้วย ราช สมนัค	เถลิง ถวัลย์ราช
๕๔	มหาราช	เจ้าชีวิต ผู้ เป็นใหญ่	พระเทวกัณท์มหาราช
๕๕	เทวราช	พระราชาของเทวดา	เทวราช รั้ง สวรรค์
๕๖	จักรพรรดิราช	พระราชผู้ ไซ้ จักร คืออำนาจ ให้เป็นไป, ชื่อ กระษัตริ	สมเด็จพระ มหาจักร พรรดิราช
๕๗	พระราชหฤไทย	ใจ ของ เจ้าชีวิต	มีพระราชหฤไทย ของ พระ ประสงค์
๕๘	พระ ราชทวีป	ทวีป หาดวง	พระ ราชทวีป นัมแสน
๕๙	นาคราช	พระ ยานาค	นาคราช แผลง ฤทธิ์
๖๐	อัครราช	พระยาม้า	อัครราช อัน ทาจ ก้าว
๖๑	วารี	ปลา	หมู่ วารี แหวก วาย ใน สาย ลิ่น

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้เป็น ตัว อย่าง
๖๑	ตโรช	บัว	
๖๒	ตำโรช	บัว	ตำโรช เผย ขยาย
๖๓	มาตฺตาช	ดอก ไม้ แด่ เข้า ดอก	เครื่องมาตฺตาช
๖๔	วัชรินทร์	พระ อินทร์	ปาง ท้าววัชรินทร์
๖๕	วิชาจารย์	อาจารย์ ผู้ มี ความรู้	วิชาจารย์อ่าน เวท วิเศษ ขลัง
๖๖	วิชาธร	ทรง ไหว้ ซึ่ง ความรู้	พวกวิชาธร
๖๗	ประวิช	แหวน	ประวิชวง นม ค่ำ มาก
๖๘	วิชา	ของ จำ ต้อง รู้ , ความรู้	มี วิชา เหมือน นม ทว พย อยู่ นม แดน
๖๙	ทวิช	พราหมณ์, นัก,	หมู่ ทวิช ต่าง แซ่ ซ้อง
๗๐	ถึง เวช	ตลอด ใจ	มี ความ ถึง เวช
๗๑	เกสัช	ยา	จง เร่ง เอา เกสัช จัก ถวาย
๗๒	มริตซ์	หมู่ คน, ชน คน	มี มริตซ์ หลาย พัน
๗๓	มรร ตซ์	หมู่ คน, ชน คน	จัก มรรตซ์

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๗๔	วิสัยนา	กล่าว แก่	เชิญ ท่าน วิสัยนา
๗๕	เล่าหัช	คน ใจ ดี, มิตร	
๗๖	อัมมาไสย	ความ พอ ใจ	
		ความ ประคอง ใจ	
๗๗	เฮม โยช	มี ราค หวาน อร่อย	เฮม โยช โภชนา

ฎ สกต

๑	อาฆาฏ	ผูก เวร, จอง เวร	ต่าง คน ต่าง อาฆาฏ
			ต่อกัน
๒	เพชฌฆาฏ	ผู้ฆ่า นักโทษ ถึง ตาย	รับ สั่ง ให้ เพชฌ ฆาฏ
			ไป ฟาด พัน
๓	ระชฏ	เงิน	
๔	รกชฏ	รก เปน เชิง, รกหนา	
๕	เชษฐา	ผู้ เปน ใหญ่กว่า, พี่	สมเด็จพระเชษฐาธิ
			ราช ตรีล. ปรากฏ แก่
			พระอนุชา

คำ เต็ม

คำ แปล

คำ ใช เปน ตัวอย่าง

๖	บัญญัติ	แผ่น ผ้า	
๗	บัตร	แผ่น, ใบ	พระ ศุภวรรณบัตร
๘	ดั่งสารวัตร	การตายเกิดฉนวนเวียน	
		ไป	
๙	ดั่งชกษณาวุธ	ดั่งชก เวียน ขว	
๑๐	ดั่งชกษณาวุธ	ดั่งชก เวียน ขว	
๑๑	ดั่ง	แปล	

ฐ สกต

๑	กรรฐา	คอ	พระกรรฐา
๒	การฐ	ไม้ พน	ตาย เกิดอน ปาน กณ
		การฐ	
๓	โกฐ	คดง, ไม้ชนิดหนึ่ง(ที่	
		นับเข้าในเครือของยา	

คำเดิม

คำแปล

คำใช้ เป็น ตัวอย่าง

- ๔ โลกเชฐ พรหม, ผู้เป็นใหญ่ใน
โลก
- ๕ ไชยเชฐ ผู้เป็นใหญ่, ด้วยความชนะ
- ๖ สุรเชฐ พรหม, ผู้เป็นใหญ่ใน สุรเชฐ คร ไถหงษ์
เทวดา
- ๗ ประดิฐ แต่ง, ตั้ง, ตั้ง อยู่
- ๘ สุประดิฐ แต่งงาน, เชื้อช้าง ช้าง สุประดิฐ
พระกฤต ๓
- ๙ วัดราช ประดิฐ ชื่อ วัด (วัดพระ เจ้า
แผ่นดิน ทรง สร้าง
ขึ้น)
- ๑๐ คุฐี ความยินดี
- ๑๑ ประทุรร้าย ทำร้าย ประทุรร้ายต่อมิตร
- ๑๒ อัฐทิศ ๘ ทิศ ช้าง อัฐทิศ
- ๑๓ อกนิฐ มาก

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๑๔	ภัทวนิฐ	เกา ^{๒๕} เจริญ, ดง ^{๒๕} เพอ ความเจริญ. ดง ^{๒๕} เป็น ที่ นั่งแห่ง ^{๒๕} นค คณ ^{๒๕} เจริญ	พระที่นั่ง ภัทวนิฐ
๑๕	ถัมณฐ	ถก ^{๒๕} ต้องแท, ถก ^{๒๕} ต้อง ด้วย ดิ	
๑๖	เอกาทศฐ	ชื่อพระเจ้าแผ่นดิน แต่ ก่อน	ถัมเด็จ พระเอกา ทศฐ
๑๗	ถฐิ	อ่อน, หนุ่ม ไม่เท่า	
๑๘	อนุถฐิ	คนที่ได้รับคำสั่ง ถอน แล้ว, การสั่งถอนแล้ว ถอน	อนุถฐิ วาจิง ท่าน ถัง
๒๐	วาถฐิ	คน แหะ ละ ถฐิฐะ	
๒๑	ถฐิ	ผู้ มี ของ ประเสริฐคือ ทรัพย์, คนมีเงิน มาก	
๒๒	ประเสริฐ	ดี ยิ่ง	งาม ประเสริฐ

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๒๓	บรมอิฐิ	กระ ดุก ของ อย่าง	พระ บรม อิฐิ
		ยั้ง (คือ กระ ดุก ของ พระเจ้า แผ่น ดิน)	
๒๔	อิฐิ ารมณั	ตั้ง ซึ่ง เป็น ที่ ชอบ มใจ (คือ ตา มย ศ์ ความ ส่ว เสรี ญ ความ ศุข)	
๒๕	อิฐิ	กระ ดุก	พระ อิฐิ
๒๖	อิฐิ	แปล	โท ยิฐิ ๑๖
ท สกท			
๑	พัทฒนา	ความ เจริญ	พัทฒนา ถาวร
๒	วัฑฒณะ	ความ เจริญ, เกร็ ็อง	อายุ วัฑฒณะ
		เจริญ	
๓	วฑฒนิ	ความ เจริญ, เกร็ ็อง	ตาม คุณ วฑฒนิ
		เจริญ	

ฅ สกต

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑	พิพัฒน์	ความ เจริญ	ศรี พิพัฒน์
๒	พรวณ	เจริญ	
๓	นำ พระพิพัฒน์	นำ เป็น เครื่อง เจริญ	ถือนำพระพิพัฒน์ สัจ
			จา
๔	คุณวุฒิ	ความเจริญคือคุณ,คุณ	มี คุณ วุฒิ หลาย ประ
		คือ ความเจริญ	การ
๕	ไวยวุฒิ	อายุเจริญความเจริญโดยไวย	
๖	วันพุม	ชื่อวันที่ ๔ ของวัน	
		ทั้ง เจ็ด	

ค สกต

๗	สวด ญัตติ	สวด ประ กาศ ให้ สังฆ
		วั

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัวอย่าง
๒	ราชานันต์	ชื่อ มัง คัม ของ พระเจ้าแผ่นดิน	
๓	จักรพรรดิ	ผู้ใช้ จักร ให้ เป็นไป โดยอำนาจ, ชื่อกระษัตริย์	พระบรมมหารัชมังคลาภิเษก
๔	อภิวิดิ	ความยินดียิ่ง	
๕	ไพโรภีดิ	ยินดียิ่งใน ความตรัสรู้	พระ ไพโรภีดิ
๖	สุนทรคติ	เนื้อความดี, ถ้อยคำดี	มีสุนทรคติ ตรัสประภาษ
๗	อติ	เนื้อ ความ	แจ้ง อติ
๘	หัตถ์	มือ	ชื่อ พระหัตถ์

ก ฎก

๑	กิตติคุณ	คุณ คือ ความเลื่อง ชื่อ	ประกอบด้วยกิตติคุณอันใหญ่ยิ่ง
---	----------	-------------------------	-------------------------------

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เปรียบ ตัวอย่าง
๒	กิตติศัพท์	เสียง ธรรม เจริญ	ได้ยิน กิตติ ศัพท์
๓	กฤตย์ ฐีกา	กล่าว ถึงสิ่งที่ พึง ทำ	มี พระราช กฤตย์ ฐีกา
๔	ชุมเกตุ	คว้น ดัง รง	
๕	ดิชิต	เขียน	ดิชิต ข้อ คำ ต้น เกียง แก่ กัน ดิม
๖	ขอบ เขต	ขอบแดน, แดน โดย รอบ	รักษา ขอบ เขต
๗	เขตร	ไร่นา, แดน	พระราชอาณา เขต
๘	สุคต	ผู้ ไป แวดล้อม, พระพุทธ เจ้า	ไหว้ มิ่ง มาทพระสุคต หมด คณหา
๙	โคตร	แซ่, ตระกูล	๓ ชั่ว โคตร
๑๐	พิจิตร	งาม, สะอาด	พิจิตร บรรร เจิดตา
๑๑	ไพจิตร	งาม, สะอาด	วิโรจ ไพจิตร
๑๒	จิตร	ใจ	ดวง จิตร
๑๓	เสวตรฉัตร	ร่มขาว (ไม่ทั่วไปใน ร่มทั้งปวง)	เสวตรฉัตร ไชย ชัน กาง กัน

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ปนตัว อย่าง
๑๔	ชนัตถ	ชน แถ ฉัตถ	
๑๕	วิชิต	แขวง, เขตแดน, ชนะพิเศษ แล้ว	วิชิตมาร
๑๖	กรรชิต	บรรพาคำราม, ถิ่น	สงคราม กรรชิต
๑๗	ไชย วิชิต	ชนะด้วยความชนะ	ไชย วิชิต ธรรมะ
		มี ไชยชนะ	
๑๘	สยาม วิชิต	แดน สยาม	
๑๙	อนุชิต	ชนะเนื่อง ๆ, ตาม	อนุชิตชาญ ไชย ไม่
		ชนะ	ประจักษ์
๒๐	เชตุ พน	บ้านายเขต, เช่นวัด ที่	วัด พระเชตุ พน
		เดิม เป็น บ้านาย เขต	
๒๑	โชติ	รุ่งเรือง	โชติชัชวาลย์ชวลิต
๒๒	ราชา ญัตติ	ข้อบัญญัติของ พระ	
		เจ้า แผ่นดิน	
๒๓	มณฑิต	นักปราชญ์ผู้ เดินด้วย	มณฑิต ชาติ
		ปัญญา เครื่องเดิน	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๔	เอก ทัก	ให้เป็น ๑	พระเจ้า เอก ทัก
๒๕	พรหม ทัก	บุค คต ตั้ง พรหม ให้	ท้าว พรหม ทัก
๒๖	โศทาท	ชาว	
๒๗	แทตย์	ยักษ์, ฝู	บ้างพระยาแทตย์ ท้าว ทศ เคียร
๒๘	ธาตุวิมังก์	แจก ธาตุ	คำกริยาธาตุวิมังก์
๒๙	นิตย	เที่ยง	เป็น นิตย
๓๐	พินิตราชการ	ได้ ฝึก ฝน ใน ทาง ราช การ แล้ว	
๓๑	นพนิค	เนย คั่น เนย แหง	นพนิค ตัง วรย
๓๒	โลกนิต	คำราทาง โลก, คำรา เป็น ประ โยชน ใน โลก	โคลง โลกนิต
๓๓	อักษร นิต	คำ รา หนึ่ง สู้	
๓๔	เสาวนิต	คำ สั่ง	ถาวร เสาวนิต
๓๕	ตรี เนตร	พระ อินทร	องค์ ตรี เนตร

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัว อย่าง
๓๖	พิน เนตร	พระ อินทร์	องค์ท้าวพินเนตร เรืองศรี
๓๗	มนุนเติ	แบบ ของ มโนสาร ฤๅษีคือแบบกฎหมาย	
๓๘	พระ เนตร	ตา ประเดรัสู ตากระษัตริย์เจ้า นาย	ทอด พระ เนตร
๓๙	ประ นค	นอบ น้อม	ข้า ขอ ประ นค น้อม
๔๐	โหนด	น้อม ลง	
๔๑	บั๊ต	ใบ, แผ่น	พระ ศุภวรรณบั๊ต
๔๒	พลั บั๊ต	ใบไม้ ร่อง เครื่อง พลั	ทำ พลั บั๊ต
๔๓	ส้มบั๊ต	มั่ง มี	มั่ง คัง ส้มบั๊ต มูรณ
๔๔	ศุภวรรณบั๊ต	แผ่น ทอง	พระ ศุภวรรณบั๊ต
๔๕	สัญญาบั๊ต	แผ่นช้อยศุขนาง	พระ ราช ทาน สัญญา บั๊ต
๔๖	วิบัติ	ความ แปร ปรวน	เกิด วิบัติ บั๊ต ปา บั๊
๔๗	นาค	ของ ตก ลง	
๔๘	กระ ตา นาค	เป็น รูป กดม ตก ลง	กระ ตา นาค ตก
๔๙	อก กา นาค	ตกลงดังเป็นคนเพเลิง	
๕๐	อสนี่ นาค	สาย พัว ตก ลง	อสนี่ นาค ตก

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๕๑	นินาย นิบาต	ว่านิทาน เหมือนกัน	นินาย นิบาต
๕๒	ต้นนิบาต	ใช้ ที่ บรรณวโรคที่ เกิด แต่ สมุฐาน ต่าง ๆ	เป็น ใช้ ต้นนิบาต
๕๓	พระสงฆ์ต้นนิบาตพระสงฆ์ ประชุม		พระ สงฆ์ ต้นนิบาต พร้อม เหยียง กัน
๕๔	บาตร	ภาชนะ ที่พระสงฆ์ ใช้ เป็นที่ รับ อาหาร	
๕๕	บุตร	ลูก	มี บุตร ก็ คน
๕๖	ธรรมาธิ เปต	มี ธรรม ที่ ประสงค์แล้ว ประสงค์แล้ว โดย ธรรม	
๕๗	ศาตติบุตร	ใบ ถาน	พระ ถีศ ศาตติบุตร
๕๘	โอสถวรยาธิปัจ ความ เป็นอนิบัติด้วย	ความ เป็นใหญ่	สิ้นแล้วด้วยสวรยาธิปัจ ถวิลยวงษ์
๕๙	พัทธาภรณ์	ผ้า เครื่อง แต่ง ตัว เครื่อง ประดับ ติดผ้า	พัทธาภรณ์ พรพรรณราย
๖๐	พิตร	ของ ปลื้ม ใจ	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นคำอย่าง
๒๓	บพิตร	ผู้ของ ปดิมใจ, ผู้ซึ่งเป็นที่ปดิมใจ	บพิตร อย่าง ทรง พระ วิตก
๒๒	บรรพต	ภู เขา	ครัน ถึงซึ่ง เชิง บรรพต
๒๓	นิตยภัตร	อาหาร ที่ บริโภคเป็น นิจ	พระราชทาน นิตย ภัตร
๒๔	ภูตบีคัจ	ผี	ภูตบีคัจ ไม่อาจ ไก่
๒๕	ถัม มต	รู้ พร้อม ๆ กัน	
๒๖	วิมัตติ	เคลื่อน แคลง	
๒๗	เวมัตติ	เคลื่อน แคลง	
๒๘	อนุมัตติ	รู้ ตาม, ยอม ตาม	
๒๙	บรมัตถ์	หมวด ธรรมที่เหนือ ความเป็น อย่าง ยิ่ง	พระบรมัตถ์
๓๐	โยธามาตย์	ขุนนางฝ่ายทหาร.	
๓๑	มาตรา	ที่ กำหนด นับ	มวก มาตรา
๓๒	มาตร	แม่	มาตร ว่า
๓๓	มิตร	เพื่อน	หมู่ มิตร

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๗๔	เทพนิมิตร	เทวดาแต่ง, ด้ร้าง	
๗๕	ประจามิตร	ข้า คัก	พวก ประจามิตร
๗๖	มิตร สหาย	เพื่อน	
๗๗	อมิตร	ไม่ใช่เพื่อน, ศัตรู	หมู่ อมิตร
๗๘	นฤมิตร	แต่ง, ด้ร้าง	เทพแต่ง นฤมิตร
๗๙	นิมิตร ฝัน		
๘๐	วิมุตติ	ความพ้น	
๘๑	สัมมุต	รู้ พร้อม ๆ กัน	
๘๒	มูรติ	ความ พ้น	
๘๓	มูตร	เยี่ยว	น้ำ มูตร
๘๔	เมตคิ	ไมตรี ความเป็น มิตร	
๘๕	ยาศรา	เดิน ไป	ตัวเรา จักยาศรา
๘๖	ยุรยาศร	เดิน ไป	ตัวเรา จักยุรยาศร
๘๗	ยุดิธรรม	ควรแก่ธรรม, ฐิอตรง	ความ ยุดิธรรม
๘๘	อัมม วัตติ	เที่ยง คั่น	
๘๙	ไทร รัตน	แก้ว ดำ	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ปน ตัวอย่าง
๕๐	นพรัตน์	แก้วเก้า ประการ	
๕๑	เนาวรัตน์	แก้วเก้า ประการ	
๕๒	เดช ฤทธิ์	แผ่เดช	เดช ฤทธิ์ มหิมา
๕๓	จริต	ประพฤติ	เสี้ย จริต
๕๔	จาวรีต	ประเพณี	
๕๕	ฤทธิ ฤทนต์	สิ่งทำให้สำเร็จอันอุดม	ทรง ฤทธิ ฤทนต์
๕๖	นฤทนต์	เป็นใหญ่ ในคน	
๕๗	มารุต	ลม	กลัด กล้า ด้วย มารุต
๕๘	ดีโรทนต์	หิว	ห้อม ดีโรทนต์
๕๙	พระ นลาต	หน้าผาก	ทรง พระ นลาต มี ภาต
			เจ้ม
๓๐๐	ชวละติ	รุ่งเรือง	เรือง รोज ชวละติ
๓๐๑	มา ดุต	ลม	กลัด กล้า ด้วย มาดุต
๓๐๒	ส่วลดี ประวัติ	เป็นไป โดยความ	
		ส่ดวกดี	
๓๐๓	วัตรจรรยา	ความเป็นผู้	
		ประ พฤติ พรต	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัว อย่าง
๓๐๔	วักถา	ผ้า	
๓๐๕	วัตร ประณีต	ความประณีตโดยวัตร	
๓๐๖	จักรวรรดิวัตร	ข้อประพฤติก ของพระ	เจ้าจักรพรรดิ
๓๐๗	อัสสาสวาท	ลม หายใจ ออก	สิ้น ลม อัสสา สวาท
๓๐๘	บัคสาสวาท	ลม หาย ใจ เข้า	สิ้น ลม บัคสาสวาท
๓๐๙	เวรัมภวาท	ลม พัด กัด แขง	
๓๑๐	นิศวาท	ไม่ มี ลม หาย ใจ	ถึง แก่นนิศวาท
๓๑๑	สัททวาท	ลม คัด หัว ใจ	ผืน เป็นสัททวาท
๓๑๒	ฉัพพิชวาท	ลม หก กอง	รู้ ฉัพพิชวาท ใน กาย ตัว
๓๑๓	อนุวาท	ชายจ้วรซึ่งไปตาม ลม	เชิง ชาย อนุวาท
๓๑๔	ชีวัตร	ความ เปน อยู่	มี ชีวัตร
๓๑๕	วัตร	ทรัพย์	
๓๑๖	ประวัตร	ของ ปลิ้น ใจ	
๓๑๗	คาวุต	ร้อย เส้น	โยชน์ หนึ่ง ๔ คาวุต
๓๑๘	ศรี เสวตร	เผือกเปนสีขาว เปนสีวิ สดาร์ ศรี เสวตร	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๑๑๙	ตำรวจ	ช่างเผือก	
๑๒๐	กระษัตริ	ผู้เป็นใหญ่ในเขตรแดน พระมหากระษัตริ	
		คือพระเจ้าแผ่นดิน	
๑๒๑	กระษัตริย์	ผู้เป็นใหญ่ในเขตรแดน พระมหากระษัตริย์	
		คือพระเจ้าแผ่นดิน	
๑๒๒	วษวัต	ฝน	ฤดูวษวัต
๑๒๓	นักษัตริ	ดาวฤกษ์	นักษัตริ ดารา
๑๒๔	เกษตร	ไถนา, แดน	ที่เกษตราธิบดี
๑๒๕	อจุเกษตร	ตั้งแต่เป็นที่นาหรือแสดง	
		ว่าผู้ใดดวงอจุเกษตร	
		เช่นนั้นเป็นคนตั้งแต่	
		เป็นผู้มีหรือเป็นแดนแห่งบุญ	
๑๒๖	อักษรสัตถ	คัมภีร์หนังสือ	
๑๒๗	ธรรมสัตถ	คัมภีร์แสดงธรรม	
๑๒๘	เวชสัตถ	คัมภีร์หมอ	
๑๒๙	โพธิสัตถ	สัจจะ ผู้จะตรัสรู้	

คำเดิม

คำแปล

คำใช้เป็นคำอย่าง

๑๓๐	สัตว์	ผู้กำเนิด	พวกสัตว์
๑๓๑	สัตว์	เครื่องอาวุธ	
๑๓๒	โหรา ศาสตร์	คัมภีร์ บัญชา ฤกษ์	โดย โหรา ศาสตร์
๑๓๓	ลัทธิ ศาสตร์	คัมภีร์ เป็น แก่น ลัทธิ	
๑๓๔	ประ กาสิต	แสง ทัว, น้าว	
๑๓๕	สูตร	เล่น ด้าย	เล่น ด้าย สูตร
๑๓๖	พระ สูตร	มาน	พระ สูตร จะ วงวัง
๑๓๗	วิสูตร	มั่ง	พระ วิสูตร จะ วงวัง
๑๓๘	พิสูตร	มั่ง	พระ พิสูตร จะ วงวัง
๑๓๙	ไฉตร	หุ	ช่อง พระ ไฉตร
๑๔๐	มหัศยานภาพ	มี อานภาพ ใหญ่	
๑๔๑	นิคหิต	สระ รูป น	เดิม นิคหิต ลง บน ๑
๑๔๒	นฤคหิต	สระ รูป น	เดิม นฤคหิต ลง บน ๑
๑๔๓	อัครา	แบบ, พัก	ตาม อัครา
๑๔๔	อาคณ	ตัว	จัด แจง แต่ง โอ้ อาคณ

คำเดิม

คำแปล

คำ ใช้ เป็น ศัพท์ อย่าง

๓๔๕ อาศมาภาพ คำ พระ ส่งฆ์ ใช้ แทน อาศมา ภาพ ขอ ถวาม
ข้าพเจ้า, ศัว พระพร

ถ ลกค

๑

นารก

เป็น ที่ พัง

๒

อนาก

ไม่มี ที่ พัง

๓

สามารถ

ผู้ อาจ, ผู้ มี กำลัง ที่จะ อาจ สามารถ
ให้ เป็น ไป

๔

ไตรภพนารก

เป็น ชื่อ ภาวะ ษัตริย์

แต่ ก่อน

๕

ไตร โลกนารก

เป็น ชื่อ ภาวะ ษัตริย์ แต่

ก่อน ได้ พระ บรม ไตร

ก่อน

โลกนารก

๖

ชนก

คิด ร้าย ต่อ เจ้า นาย

ชวน กัน คิด ชนก

ของ ศัว

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ศัพท์ อย่าง
๗	วายุบล	ทาง ดม, อากาศ	วายุบล ถัด ถัด กลาง หาว
๘	อนิต บล	อากาศ	
๙	ด้น	ด้น แข่ง ตัวเอง	ด้น ด้น นาด
๑๐	อาทิตย	ทาง อาทิตย	
๑๑	กรรมมณ	กรรม ที่ เป็น หิน ทาง คือ อาจ ให้ ญ ทำ ถึง ซึ่ง ความ เกิด ใน สัตว์ ทุก ศักดิ์	กุด กรรม มณ
๑๒	บัณ	แผ่นดิน	บัณ ราช
๑๓	บัณ	แผ่นดิน	ตก ลง ยัง บัณ
๑๔	บรมบรร	มี เนื่อความเป็น อย่าง ยิ่ง, กรรม ที่ สะ แหยด	คัมภีร์ พระ บรมบรร
๑๕	วิทยา	ทาง, ถนน บรรเดิน ได้	ไต่ ทาง ทุวิทยา
๑๖	ราชรถ	รถ ของ พระ เจ้า แผ่นดิน	เสด็จ ทรง ราชรถ
๑๗	ส่ม มโนรถ	ส่ม ความ ปราถนา, ส่ม ที่ ใจ ยินดี	รถ ภริมย์ คง ได้ ส่ม มโนรถ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัวอย่าง
๓๘	อุโบสถ	คฤหาสน์	
๓๙	โอสถ	ยา	ประภอมพระโอสถ
๔๐	เอกราชวร	เป็นชื่อพระยศด้วยแต่ก่อน	พระเอกราชวร
๔๑	พระหรร	มือ	ขอพระหรร

ท สกต

๑	โจทย	ผู้ ทัก ทวง	โจทย จำเลย
๒	บริเฉท	ตัด ข้อ ความ	บริเฉท กาด กำหนด
		ขาด ข้อ ความ	
๓	บริจเฉท	ตัด ข้อ ความ	บริจเฉท กาด กำหนด
		ขาด ข้อ ความ	
๔	บุรินท	พระ อินทร์	ท่าน ท้าว บุริน ท
๕	บัน ภา สิงหนาท	บัน ภา ดึง ราชดี	เสียง บัน ภา สิงหนาท
๖	นฤนาท	ความ กึก ก้อง	เสียง นฤนาท
๗	นิน นาท	ความ กึก ก้อง	
๘	สนิท	ไม่ ห่าง, แนบ, ชิด	มี รศ หวาน สนิท

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัวอย่าง
๕	นิทร	นอน	เชิญ นิทร จะ ถ่อม
๓๐	นิทรา	นอน	หลับ สนิท นิทรา
๓๑	ทอง ชมพู	ทอง หน่อ หว่า, ทอง เกิด ที่ แม่ น้ำ ใต้ ต้น หว่า	
๓๒	ทอง ชมพู	ทอง หน่อ หว่า, ทอง เกิด ที่ แม่ น้ำ ใต้ ต้น หว่า	
๓๓	โกกนท	ดอก บัว	
๓๔	พยา บาท	ความ แค้น เคือง	ผูก พยา บาท
๓๕	พระ บาท	เท้า	ซ้อ พระ บาท
๓๖	อุบาทว์	ความ จรไร	ของสิ่งที่เป็นอุบาทว์
๓๗	รบาทว์	วุ่น วาย	
๓๘	บทภาษนีย์	แจก บท	พระบทภาษนีย์
๓๙	ชนบท	คำ บด ไหม	ชนบททั้ง ปวง

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้อย่าง
๕๐	มหา สัมมิต	ชื่อ ฤษี	พระมหา สัมมิต
๕๑	ประ คิพัฑ	เนื่อง เฉพาะ	มี ใจ ประ คิพัฑ
๕๒	นิพัฑ กุศ	กุศ ที่ทำ เนือง ๆ กัน	
๕๓	พิพาทย	พูด โต้ แย้ง กัน	ต้อง พิพาทย
๕๔	พินพาทย	เครื่อง ทำ เลี้ยง ให้	พินพาทย ะนาต ฆ้อง
		วัง เวง คือ ดน ตรี	
๕๕	พิพาท	แก่ง แย่ง, คำ พ้อง	
๕๖	พิทยาธร	ทรง ใ้ ช้ วิชา	
๕๗	พระพุทเจ้า	พระ ฝู ู ที่ เรา	
		นับ ถือ	
๕๘	พระพุท บาท	เทว พระพุทเจ้า	ไป ใ้ หว พระพุทบาท
๕๙	ไตรเพท	เวท ๓ อย่าง,	เรียน ไตร เพท
		ความ ู ๓ อย่าง	
๓๐	แพทย ศาตร	คัมภีร เวท	
๓๑	ภท ไภยะ	ความ ทำ ตาย ชึ่ง	
		เป็น สิ่ง ที่ ควร ถว	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๓๒	แพทย์	หมอ	กรมแพทย์
๓๓	ภักทรมุข	มีหน้า เจริญ	ภักทรมุข ยด ตุกได้
๓๔	มี ประเกท	มี ที่ จะ แยก	มี ประเกท ต่าง ๆ
		แตก ออก ไป	
๓๕	ประ มาท	ความ เผลอ ดิ	มี ความ ประ มาท
		ความ ไม่ มี สติ	จึง คลาด ไป
๓๖	คณิรมาทน์	เป็น ช้อ เขา แห่ง หนึ่ง	
๓๗	ดัมมิทธี	เต็ม, ดัมบูรณ์	
๓๘	กระ มุท	ดอก บัว	ดอก กระ มุท ผุด
			ดั่ง ชื่น กตาง สระ
๓๙	มุทธช	ตัว พยัญชนะ	ตัว ฎ ฐ ฑ เป็น มุทธช
		เกิด แต่ อยู่น หนึ่ง ออก	
		(บางคน ว่า ศิริชะ)	
๔๐	มหาตมุต	ทเถ ใหญ่	ใน พระมหา ตมุต
๔๑	โกมุท	ดอก บัว อย่าง หนึ่ง ซึ่ง	เหมือน โกมุท ผุด
		บาน รั้น แสง จันทร์	ปริ่ม รั้น ริมธาร

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใต้ เป็น ตัว อย่าง
๔๒	สํ ภิมท	น่า เหนิง ใจ	
๔๓	สํ โมท	ความ นั้ เหนิง ด้วย ดี	
๔๔	อภิ โมท	ความ นั้ เหนิง ยิ่ง นก	
๔๕	ปรา โมท	ความ นั้ เหนิง ใจ	ยิน ดี ด้วย ความปรา โมท
๔๖	ทายาท	ผู้ รับ มรดก	สํ ควร เป็น ทา ยาท
๔๗	ยฺทูรนา	การ รบ	
๔๘	อฺยทูรยา	ไม่ มี ใคร รบ	กรุง ศรี อฺยทูรยา
๔๙	อโยทูรยา	ไม่ มี ใคร รบ	กรุง ศรี อโยทูรยา
๕๐	ตอฺยทูร	สู้ รบ	ต่าง ๆ เข้า ตอฺยทูร
๕๑	ยงฺยทูร	กล้า ใน การ รบ	ยงฺยทูร กับ ข้า ศัก
๕๒	ยฺทูรภูมี	ที่ รบ	ที่ สันนาม ยฺทูรภูมี
๕๓	บุญญฤทธี	สิ่ง ที่ ให้ สำ เร็จ	พระเดช บุญญฤทธี
		คือ บุญ	
๕๔	มฺหิทธิฤทธี	สิ่ง ซึ่ง ให้ สำ เร็จ คือ	มมฺหิทธิฤทธี มาก
		ฤทธี ใหญ่	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๕๕	สัมฤทธิ์	เต็ม พร้อม	สัมฤทธิ์ศึก
๕๖	อนิรุทธิ์	ชื่อ ภาระศรัย แต่ ก่อน	หนังสือเรื่อง อนิรุทธิ์
๕๗	อรรคนิรุท	ไฟ อย่าง ๓	ได้ พัง ดัง อรรคนิรุท
๕๘	กวดาคนิรุท	ไฟ อย่าง ๓	เข้า จุด จั ดัง กาดา คนิรุท
๕๙	พระนารท	ชื่อ ฤๅษี แต่ ก่อน	เข้า จุด จั
๖๐	มฤคฤท	พราน เน็ด	มฤคฤทหยุดขงัก น่าน อัก ขู
๖๑	มูสาวาท	การ พูด ไม่ จริง	คามูสา วาท
๖๒	อภิวาท	ไหว	ขอ นม อภิวาท
๖๓	โอวาท	คำ สั่ง สอน	ได้ โอวาท ของ อาจารย์
๖๔	วิวาท	กล่าว ถึง ถึง กัน	เกิด ความ วิวาท กัน
๖๕	วิทยา	ความรู้	มี วิทยา มาก

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๖๖	วิทหาจารย์	อาจารย์ มีความรู้	
๖๗	วิทยากร	ผู้ ทรง วิชา ซึ่งวิชา	พวก วิทยากร
๖๘	เวท	ของจำต้องรู้, สิ่ง ที่ รู้	เวท ๓
๖๙	ร่าย พระ เวท	ร่าย ตั้ง ที่ เรียบ รู้	ร่าย พระ เวทวิเศษ
			ชดั่ง
๗๐	ไสยเวท	ความรู้ ที่ มี อยู่ ใน คัมภีร์ ไสย คือ คัมภีร์ อิศวรนาถายัน	
๗๑	เวทมนต์	ความรู้ แต่ สิ่ง ซึ่ง เป็น เครื่อง รู้	
๗๒	ลัทธิธรรม	ธรรม ของ ผู้ งาม	
๗๓	ปราชญ์	เรียนอย่าง ๑ ซึ่ง เป็น พระ ที่ งาม ใน ทุกวัน	มี ปราชญ์ สูง เยี่ยม
		มี นม ยอด แต มุข	ชั้น เทียม เมฆ
๗๔	นาย เนสาท	นาย พราน	นาย เนสาทอาหาร
			การ ขำ สัก

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัว อย่าง
๗๕	ประ สาท	ความเลื่อม ใส	ประ สาทเลื่อม ใส
๗๖	กุ สุรท	กุ เป็น ที่ ยินดี, กุ น้า มาก	
๗๗	ปาสาท	เรือนอย่าง ๑ ซึ่ง เป็น พระที่นั่ง ใน ทุกวัน นี้	ปราง ปาสาท
๗๘	สิทธิ โศก	โศกซึ่ง เป็น เครื่อง ดำเร็จ ความปราถนา	ครันไต้ สิทธิ โศก แล้ว โมก ควน
๗๙	มหาสิทธิ โศก	โศก ซึ่ง เป็น เครื่อง ดำเร็จ ความปราถนา ใหญ่	ได้ มหาสิทธิ โศก โศกดี
๘๐	ประ ดีธิ	ดำเร็จ	พระ ประดิธิ วิทยา
๘๑	ศักดิ์ สิทธิ	เป็นผู้ มี อำนาจ อาจจะให้ ดำเร็จ	ให้ ศักดิ์ สิทธิ วิทยา อานุภาพ
๘๒	สิทธิ	ดำ เร็จ	ยก ให้ เป็น สิทธิ

คำเดิม

คำแปล

คำ ใช้เป็น ตัว อย่าง

- ๗๓ วิสูตรี คำเร้า วิเศษ
- ๗๔ วิสูตริโยธามาศย เป็น ชื่อขุนนาง
- ๗๕ สูตร โภชน์ ของกิน ซึ่งสดอาด, เครื่อง สูตร โภชน์
- อาหาร เทวดา
- ๗๖ อภัย ไศรย ความ ปราศนา

—————→—————

ภ สกค

- ๗ จันทรคาร จันจันทร์, การที่จันทร
- แห่องได้ในวัน เต็ม
- ดวง
- ๘ จันทร คาร จันจันทร์, การ ที่
- จันทร แห่องได้ ใน
- วัน เต็ม ดวง
- ๙ สุริยคาร จัน อาทิตย์, การ ที่
- อาทิตย์ แห่อง ไป

คำเดิม คำแปล คำใช้เป็นตัวอย่าง

- ๕ สุริยคราส จัน อาทิตย, การ ที่
 อาทิตย แห้ง ไป
- ๕ ชัมคราส จัน ถึง ดวง
- ๖ ครี คราส จัน สาม ส่วน
- ๗ สรรพคราส จัน หหมด ดวง
- ๘ ครุฑพาห์ ชื่อ นารายณ์ ตรา พระ ครุฑพาห์
- ๙ อาพาธ บวช พระ สังฆ อาพาธ
- ๑๐ ทศพิชราชธรรม ธรรม ของ พระเจ้า ทรง ตั้งอยู่ ในทศพิช
 แผ่นดิน ๑๐ อย่าง ราชธรรม
- ๑๑ พิธ ประการ
- ๑๒ บพิธ แต่ง สร้าง ฤทธราชบพิธ
- ๑๓ พิพิธ โภคา ของ ใช้ สรรย ต่าง ๆ
- ๑๔ พิพิธ ประการ แปลก, ต่าง ๆ
- ๑๕ สรรพเพ็ช ประการ ทั้ง ปวง
- ๑๖ วรโพธิ์ โพธิ์ ประเสริฐ ต้น วรโพธิ์
 ความรู้ อัน ประเสริฐ

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑๗	ไตรพิธ	สาม อย่าง	ไตร พิน สมนัตติ
๑๘	คัมภีร์	คัมภีร์ ไม่ เป็น ที่ ครุ สรรพ แห่ง พระพุทธ เจ้า	
๑๙	อนุตร สมน โภธิ	ความ ครุ สรรพ ที่ ไม่ มี ความ วัช อนุ ยัง กว่า	
๒๐	มัจจุเรก โภธิ	ความ ครุ สรรพ เฉพาะ ตัว คือ ไม่ อาจ ตัด อนุ สรรพ ได้	พระ มัจจุเรก โภธิ
๒๑	นง โภธิ	นางงาม	นง โภธิ พิลดาป
๒๒	ปรี โภธิ	ถึง อด, พัว พัน	
๒๓	สุเมธ	ผู้มี ปัญญา ดี	ขอ เชิญ ท่าน สุเมธ
๒๔	พยาริ	ใช้ เจ็บ	พยาริ มรณะ
๒๕	อรรธนา	เชิญ ให้ ยืน ดี	อรรธนา เจ้า คุณ โดย เร็ว
๒๖	พิรุช	ผิด, คด ผิด	ให้ การ พิรุช
๒๗	พิโรช	โกรธ	ทรง พระ พิโรช

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็น ตัวอย่าง
๒๘	นิโรธ	ความดับ	
๒๙	วิวิธ	ต่าง	
๓๐	ปวิธ	ทำ, สร้าง	
๓๑	อาวุธ	ของสำหรับพันแทง	ธำศรวุธ
๓๒	เทพาวุธ	อาวุธของเทวดา	ธำศรวุธ
๓๓	ไฉยนาวุธ	อาวุธคือในคา	
๓๔	ธำศรวุธ	อาวุธคือ ตรีของ	
๓๕	ธำศรวุธ	เครื่องประหารมีคมข้างเดียว	
		แลมี คม ๒ ข้าง	
		หรือมี คม รอบ คี	
๓๖	ทุสวุธ	อาวุธคือผ้า โพล	
๓๗	ธรรพาวุธ	อาวุธทั้ง ปวง	
๓๘	วชิรวุธ	อาวุธคือ เพ็ชร	
๓๙	ธัตริยาอาวุธ	อาวุธคือ หอก	
๔๐	ธำธำธุมาศ	เดือน แปล	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัวอย่าง
๔๑	บุรพาสาร์	เดือนแปด ก่อน	
๔๒	อตุรพาสาร์	เดือนแปด หลัง	
๔๓	ปฐมาสาร์	๑, ๑ ก่อน	
๔๔	ทศมาสาร์	,, ,, หลัง	
๔๕	ประสารณ์	เครื่องประดับ	
๔๖	มหิยาไศรย	มัยยาไศรยใหญ่	

ศ สกต

๑	อากาศ	ที่ว่างเปล่า	พื้นอากาศ
๒	โอกาส	ช่อง, ว่าง	มีโอกาส
๓	อัพโภภาค	ที่แจ้ง	พระสงฆ์ถืออัพโภ ภาค
๔	สังกาศ	เช่นกัน	
๕	พระโตเกศ	พรม	
๖	คตาคตาศ	ไป	คตาคตาศ โดย ขณมารค
๗	บรณาศ	ห้ำ หิม	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ไข่ เปน ตัว อย่าง
๘	ธรณิศร์	พระเจ้า แผ่น ดิน	
๙	องค์ อติศร	องค์ เปน ใหญ่ ยิ่ง	
๑๐	อติศร	เปน ใหญ่	
๑๑	สุทัศน์	ดูงาม, ดูดี	ฉดสุทัศน์
๑๒	อาทาศ	แสง สว่าง	
๑๓	อุทิศ	ถวาย, อ่าง	อุทิศถวาย
๑๔	ประเทศ	ที่ แผ่น ดิน	ประเทศ ไกล ไกล
๑๕	เอกเทศ	เปน แผ่น ดิน หนึ่ง	ตั้ง เปน เอก เทศ
๑๖	เนียรเทศ	ขับไล่ ให้ ออกจาก	ตั้ง เนียร เทศ
		ประเทศ	ไป ไกล
๑๗	ไตรทศ	สืบ สาม	
๑๘	เทศน	คำ ตั้ง สอน	นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนา
๑๙	ตรีทศ	สาม ชาย, เทวดา	ตรี ทศ เทพ
		พวก หนึ่ง, สืบ สาม	
๒๐	พนัค	ป่า	พงพนัค
๒๑	พินาศ	ฉิบ หาย	ถึง แก่ ความ พินาศ

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เปน ตัวอย่าง
๒๒	อนุศักดิ์	บุญญารากธรรม	มีอนุศักดิ์
๒๓	ดาบศ์	ดาบ	พระดา บศ์ มุชา กุณฑ
๒๔	นาศ์	บ่วง	เชือก นาศ์
๒๕	อุบาศน์	ใกล้ วัน ชงไชย	วันอุบาศน์
๒๖	นราธิเบศร์	เจ้า แผ่นดิน ใหญ่	พระนรา ธิเบศร์
๒๗	นฤเบศร์	เจ้า แผ่นดิน ใหญ่	
๒๘	มัสสาตวาต	ลม หายใจ เข้า	สัน มัสสาตวาต
๒๙	มัสสาวะ	เยี่ยว	ปอด มัสสาวะ
๓๐	สัม ผัก	ถูก ตีง แท้	สัม ผัก กระ มด กรณ
๓๑	ตำ ผัก	ร	
๓๒	สัม ผัก	ถูก ตีง แท้	
๓๓	ประ พาศ์	ไป	เสด็จ ประ พาศ์
๓๔	สัม พาศ์	อยู่ พร้อม	สอง สัม ๆ พาศ์
๓๕	พาศ์นา	เครื่อง ขม รม	มี พาศ์นา มาก
๓๖	พิศณุ	นารายณ์	พระพิศณุ
๓๗	พิศ	ดู	จะพิศไหน ก็ วิไล
			ถอย เขื่อน

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัว อย่าง
๓๘	ยาพิศม์	ยา เบื่อ เม่า	ถูก ยาพิศม์
๓๙	อศรพิศม์	สัตว์ พิศม์ รว	ยา แก้อศรพิศม์
		กะดาบ, งู	ประสิทธิ์ ขลัง
๔๐	เม็ญ จเพศ	ยี่ ดิบ ห้า	
๔๑	ประภาศ	งามเลื่อม. มีแสง	ทรง ประภาศ
		สว่าง ออก, เปน มัน	
๔๒	ประกาศ	เลื่อม	ครัด ประกาศ
		พูด	
๔๓	ทวาทศมาส	๑๒ เดือน	พระราช พิธี
			ทวา ทศ มาศ
๔๔	อิธิกมาส	เดือนที่เต็ม ให้ ยิง	มี น เปน มี อิธิกมาส
		ขึ้น ตาม ทาง จันท์	
๔๕	จุรา มาศ	มีน ทอง	ทรง พระจุรา มาศ
๔๖	ธรรมา ศน์	อาศน์ ที่ นั้ง	พระ ชน ธรรมา ศน์
		แต่งตั้ง ธรรม	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๔๗	ปรา มาศ	ดูบ คำ	ยก หัตถ์ ปรา มาศ
๔๘	ปรัก มาศ	เงิน ทอง	มี ปรัก มาศ หมายถึง มาศ
๔๙	มาศ	เดือน	ประ มาศ หนึ่ง จิตร มาศ
๕๐	ธรรมดำมิศร์	เป็นใหญ่ ด้วย	
		เป็น เจ้า ของ ธรรม	
๕๑	โลกามิศ	เหยื่อ ใน โลก	ไม่ เค็ดื้อน คลอน ผ่อน หา โลกามิศ
๕๒	วรามิศ	เหยื่อ ประ เสรีรัฐ	
๕๓	อามิศ	เหยื่อ	
๕๔	นรเมศร์	เป็นใหญ่	องค์ นรเมศร์
๕๕	นรเมศร์	,, ,,	,, ,,
๕๖	นารเมศ	นารมี; เป็นใหญ่ ด้วย นารมี	นารเมศ พระเจ้า สร้าง โกลด์ แล้ว เกือบ ถึง
๕๗	เมศ	แพะ, ดาวราชสีห์ ๓๒	ราช เมศ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๕๘	อิศริย ยศ	ยศ คือ ความ	มี อิศริย ยศ มาก
		เป็นใหญ่	
๕๙	เกียรติยศ	ยศ คือ ความ	มี เกียรติยศ ทั่ว ไป
		สรรเสริญ	
๖๐	อุปายาศ	ของ กิน ที่ ทำ ด้วย เข้า	
		อย่าง ๓	
๖๑	อุปายาศ	ความ คม แค้น	
๖๒	ทุรุษ	ไกล	ทาง ทุรุษ
๖๓	วิคัม	แสง สว่าง	มี วิคัม ศรั สุก ใส
๖๔	นิราศ	ร้าง ไป, ออก นอก	นิราศ ไกล
		ความ หวัง,	
๖๕	ทุเรศ	ไกล	ทาง ทุเรศ
๖๖	อิศวเรศวร	เป็น ใหญ่, ใหญ่	พระ อิศวเรศวร
		เป็น ใหญ่ แท้	
๖๗	อิศเรศวร	,, ,,	พระ อิศเรศวร
๖๘	นเรศวร	เป็น ใหญ่ ใน คน	พระ นเรศวร

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เปน ตัวอย่าง
๖๙	นเรศวร	ชื่อ กระษัตริย์	สมเด็จพระนเรศวร
๗๐	เอมรค์	อิม รค์	
๗๑	ของ มี รค์	ของ สิ่ง ที่ อร่อย	ของ มี รค์ มาก
		ชอบ ปาก	
๗๒	พระสุธาวรค์	นำ ร้อน	ถาด พระสุธาวรค์
๗๓	สุคันธรค์	รค์ เจือด้วย กลิ่นหอม	สุคันธ รค์ พุ้ง ขจร
๗๔	โอชา รค์	รค์ ที่ มี โอชะอันเย็นไป	ของ สิ่ง นี้ โอชา
		รค์ อร่อย	รค์ มาก
๗๕	เสาวรค์	รค์ ดี	คันเสาวรค์
๗๖	ไกลดลค์	เปน ชื่อ เขาแห่งหนึ่ง	
๗๗	วิดาลค์	ชื่อ ของ ภรรยา	งามวิดาลค์
๗๘	ประดาลค์	หนี	ประดาลค์ ไป
๗๙	วิปดาลค์	แปลก ไป	กิริยาวิปดาลค์
๘๐	กมลาลค์	พรหม	พระกมลาลค์
			ควร ไถหงษ์
๘๑	ติดาลค์	เดิน ไป	รีบติดาลค์

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัว อย่าง
๗๒	เทศไนย	การ ยกเอาสิ่ง มีอา การ เหมือน กัน ขึ้น กล่าว เรียกว่าเทศ เนื้อ ความ เรียก ว่าไนย	เป็น เทศไนย อยู่
๗๓	เกตุศ	เครื่อง หมอง ใจ	ตัด เกตุศ
๗๔	กิตศ	เครื่อง หมอง ใจ	ตัด กิตศ
๗๕	กมเทศ	ตอก บัว	ตัด กมเทศ
๗๖	สังวาศ	อยู่ ด้วย กัน	ต้อง สมสังวาศ
๗๗	อวาศ	ที่ อยู่	อวาศ ตำบล ไต
๗๘	สุทธาวาศ	ที่ อยู่ ของ ผู้ บริสุทธิ์	
๗๙	ฆราวาศ	ผู้ อยู่ ครอบ ครอบ เรือน พวก ฆราวาศ คือ ไม่ใช่ คนบวช	
๘๐	บรมนิวัศ	ที่ อยู่ พระสงฆ์ ซึ่งพระเจ้า วัดบรมนิวัศ แผ่นดิน ผู้ ยิง พระ ราชทานที่ อยู่ อย่าง ยิง	
๘๑	พิศวาศ	ค้น เคย, รัก	มี ความพิศวาศ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๙๒	วาศนา	เครื่อง อบรม	ผู้ นม วาศนา มาก
๙๓	เทเวศร์	เทวดา เป็นใหญ่	เทวาเทเวศร์ ใต้ เทเวณทร์
๙๔	นิเวศน์	ที่อยู่	พระ ราชนิเวศ
๙๕	ประเวศ	เข้าไป (ใช้แต่ว่า เสด็จ ประเวศ ไปก็มิ)	
๙๖	เวศสุวรรณ	ชื่อเจ้าชีวิตยักษ ซึ่ง เรียกว่า จาคู มหา ราช	
๙๗	ศิษย์	ผู้ ศึกษา	เป็น ศิษย์
๙๘	พิเศศ	ดี, แปลก	ของ พิเศศ
๙๙	เศศ	เหลือ	มี เศศ นว
๑๐๐	ธาศดา	ครุ ตัน บัญญัติ	พระ ธาศดา
๑๐๑	อัคร	ครุ สอน มา วิเศศ	พระ เสด็จ ขึ้น ทรง อัคร

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็น ตัว อย่าง
๓๐๒	อัคร์	ม้า	พร้อม พต อัคร์ แน่น นันต์
๓๐๓	อัครา	น้ำ	อัคราชาในย
๓๐๔	อัครวรย์	กรรม ควร หยิมมือ, สิ่ง ประ หลาด	บัง เกิด อัครวรย์
๓๐๕	อาศน์	ที่นั่ง	อาศน์ ดังฆ์
๓๐๖	ราชอาศน์	ที่นั่ง ของ พระราชา	ราชอาศน์ ดัง หาศน์ แท่น
๓๐๗	อัคร	เป็น ไหญ่	พระอัคร
๓๐๘	อัคร กระษัตริย์	กระษัตริย์ เป็นใหญ่	
๓๐๙	มหัศจรรย์	ประ หลาด ใจ ไหญ่	บัง เกิด มหัศจรรย์
๓๑๐	สิงหาคน์	ที่นั่งของมุนีจราชสัห์	พระที่นั่ง สิงหาคน์
๓๑๑	โสฬศ	สิบหก ไตร ยางษ์	ตำรา โสฬศ
๓๑๒	โมฬิศ	ลูก	พระ โมฬิศ

๒ สกต

๓ กรรณ ๔ ไอ ๕ ทรง พระ กรรณ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๒	กาษฐ	ไม้, พน	กอง กาษฐ
๓	กฤษณา	ดำ	เนื้อ ไม้ กฤษณา
๔	กฤษณรักษ์	นารายณ์	พระกฤษณรักษ์
๕	พระกฤษณ์	นารายณ์	
๖	อังกษ	ขอ	พระแสง อังกษ
๗	เกษ	ผม	ไร่ พระ เกษ
๘	โกษฐาการ	เรือน คลัง	
๙	เจษฏา	เป็นใหญ่กว่า, พี่	เชอ ก็ ทรง คชินทร เจษฏา
๑๐	รัชชนัษ	ายผ่อง, ข้างบน	
๑๑	รัชชนบัษ	ผายผ่อง, ข้างบน	รัชชนบัษวารดิถี
๑๒	เชษฐา	เป็นใหญ่กว่า, พี่	พระเชษฐาธิราช
๑๓	ดิษกร	ข้าศึก	ดิษกร มารชณ ราช
๑๔	ประติษฐ	ตั้งอยู่, ตั้งไว้ เฉพาะ, สร้าง	วัด ราช ประติษฐ
๑๕	ดิษณ	นั่ง	

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑๖	คุษดี	ยิน ดี	
๑๗	ทฤษฐร้าย	ทำชั่ว	ประ พฤติการ ทฤษฐร้าย
๑๘	โทษ	ความผิด ความชั่ว	โทษ หลวง
๑๙	ราช ตวี	แผ่นดิน	ท้าว ราชตรี
๒๐	มนุษย์	สัตว์ รู้ เหตุ แล ใจ เหตุ, สัตว์ ใจสูง, คน	เป็นมนุษย์ เหมือน กัน
๒๑	บุษบะ	ดอก ไม้	ร้อย บุษบะ
๒๒	บุษบา	ดอก ไม้	บุษบา มานเม็กสร้อย
๒๓	บุษยา	ชาว	บุษยา ภิเศก
๒๔	บุษยาภิเศก	รถ ไม้ ที่ ใช้ เครื่องชาว	
๒๕	โมษ ขรณ	สระ บัว	ที่ สระ โมษ ขรณ มี ดอก บุษย์
๒๖	ปฤษณา	คำ ถาม	พูด เป็นปฤษณา
๒๗	ปฤษฏางค์	หลัง	พระ ปฤษฏางค์
๒๘	พรรษ	ปี, ฝน	ฤดู พรรษ กาล
๒๙	พรรษา	ปี, ฝน	เข้า พรรษา

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๓๑	พร โขทก	น้ำฝน	
๓๒	โอภาส	แสงสว่าง	โอภาสไพศาล
๓๓	วรุณ	เครื่องประดับอย่างดี	วรุณพัทธาภรณ์
๓๔	ราชตรี	กลองคันทน์	เวตาราชตรี
๓๕	ฤษยา	แสวงหาโทษ, เห็นผู้อื่นดีอยู่ ไม่ได้	มี ความ ฤษยา
๓๖	ดำฤชณา	ความด้นรน ด้วยกามคุณ	ราคดำฤชณา
๓๗	ทฤษดี	ดู, เห็น	ทฤษดีหมั่น เห็นคนอง
๓๘	บุรุษ	ชายหนุ่ม	บุรุษผู้ มาแต่ไหน
๓๙	จตุบรรตย์	หมวก ๔ หมวก คือ หมวก ภิษุ ภิษุณี อุนา ลก อุนา ลิกา	
๔๐	วังสฤษดี	แต่งสร้าง	

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๕๐	สถุณวิรักษ์	นารายณ์	พระสถุณวิรักษ์
๕๑	วากษษ	ยักษ, ผี	เหวี่ยงๆ พวกวากษษ
๕๒	อัมภวูร	อามูร ๘ อย่าง	ทรง อัมภวูร
๕๓	อัมรุต	๘ ทิศ	ช้าง อัมรุต
๕๔	อัมรุต	อาทิตย์ ตก ลง	เวลาด อัมรุต
๕๕	อัมรุต	องค์ แปล	
๕๖	อัมรุต	หมวด แปล	
๕๗	อัมรุต	แปล	
๕๘	อัมรุต	แปล	ขอ นม อัมรุตวิมล
๕๙	อัมรุต	ตั้งอยู่ไม่ได้, ตก	รอนๆ อ่อน อัมรุต
๖๐	โอษฐ	กลับ ไป	
		ปาก	พระ โอษฐ

๓ สกต

๓	ทักข	ดู	สัง องค์ ทรง ทักข
๔	พัค	ถึง ของ	พัค ทั้ง ปวง

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช เป็น ตัวอย่าง
๓	แพทย์	พ่อ คำ	
๕	แพทย์ นกร	หมี่ พ่อ คำ	
๕	แพทย์	พ่อ คำ	พวก แพทย์
๖	แพทย์ นกร	หมี่ พ่อ คำ	
๗	ชาติ แพทย์	ชาติ พ่อ คำ	คน ชาติ แพทย์
๗	นมัสการ	ไหว	ขอ นม นมัสการ
๘	มัตยา	ปลด	มัตยายัง รัฐ สม
๑๐	พยัตนะ	ความ นิม หาย	
๑๑	จรัส	รุ่ง เรือง	จรัญ จรัส รัศมี
๑๒	จรัส	รุ่ง เรือง	จรัญ จรัส รัศมี
๑๓	ครัต	พด	ครัต โดย ควร แต้
๑๔	คำรัส	พด	มี พระราช คำรัส
๑๕	สุรัสวดี	ชื่อ เทวดา รักษา	กรม สุรัสวดี
		นาญชี	
๑๖	โอรส	ลูก ชาย	พระ ราช โอรส
๑๗	เอวรัส	ลูก ชาย	พระ ราช เอวรัส

คำเดิม

คำแปล

คำ ใช้ เปรน ตัว อย่าง

๑๘ ศรีสวัสดิ์ ความ สดวก ประกอบ พระ ศรี สวัสดิ์

ด้วย สิริ, สิริ แด

ความ สดวก

๑๙ สวัสดิ์ มี การ ต่อรับ กรม สวัสดิ์

กัน เสมอ

๒๐ ลำสนา คำ สั่ง สอน พระพุทธลำสนา

๒๑ พระราชลำสน์ คำ สั่ง ของ เจ้า ชีวดี มี พระราชลำสน์
ออกไป

๒๒ ประลำสน์ คำ สั่ง มี ประลำสน์

๒๓ ลำหัด เรือ คนนี้ ลำหัด จริ่ง

จบ แม่ (กต)

ป ฤกต

๑ กัป ควร, กำหนด ชั่ว กาล แสน กัป

นานที่กำหนดเป็นส่วน ๆ

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๒	ชากัป	ช.การ	ชากัป กิริยา
๓	สังเขป	ย่อ, ย่น	พอสังเขป เท่านั้น
๔	โคปกะ	คา.ตุ่ม	พระโคปกะ
๕	จาล	แต่ง.ธนู	ธนู จาล
๖	ลक्षणจาล	ดู.นก	ลक्षण จาล คามเหยี่ยว หรือ มัจฉา
๗	ฉาป	นกเหยี่ยว	
๘	ชัปนะ	กระชับ	
๙	ชัปนะมนต์	มนต์ สำหรับปลุกสัตว์ ตาย ให้เหมือน กับ เป็น ชัณ	
๑๐	มณฑป	ห้อง ถัดจาก ที่ประชุม ซึ่ง ไม่มี หลังคา	
		คำอาทิตย, ปรำ, ทุกวันนี้ ใช้ เรียก เรือน ยอด อย่าง ๑	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑๑	ศกฺข	ของ เป็น จอมเจดีย์	พระ ศกฺข
๑๒	โลกที่ป	ดั่ง ประ ที่ป ของ โลก	หดวง โลกที่ป
๑๓	ประ ที่ป	สว่าง ทว	แสง ประ ที่ป
๑๔	ฐ	ของ หอม ที่ จด ฐ	เทียน ฐ
		พระเป็น ควณ	
๑๕	นพปมจฉา	ปลา แห่ง สด	
๑๖	สรวราป	เงรจากัน	
๑๗	พิลาป	รา ให้	ต้อง องค์ ทรงพิลาป
๑๘	วปปะ	หวาน	
๑๙	สมเชป	ย่น, ย่อ	
๒๐	กสาปน์	ดำ ตั้ง	ได้เงิน พัน กสาปน์
๒๑	สาป	คำ แชง	
๒๒	อัมระภาค	ส่วน ชั่ว	
๒๓	อัมระยศ	เลื่อมยศ, เลี้ยยศ	ได้ อัมระยศ มาก
๒๔	อัมระทรพย	เลื่อม ทรพย	
๒๕	อัมระลักษณ	ลักษณ ชั่ว	กิริยา อัมระ ลักษณ

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๑	อัมระ มาณ	ชั่ว ไม่ ควร นับ ถือ	ได้ ความ อัมระ มาณ

พ ฎกต

๑	กาพย์	คำเพลงอย่าง ๑, คำ กถอน อย่าง ๑	กาพย์ กถอน
๒	คัพ โภทร	ทองที่มี ทอง บุตร	คัพ โภทร หนัก ถ้า เค็ญ
๓	คาพยุค	ร้อยเส้น	สาม คาพ ยุค
๔	สรวม ชัพ	ขอ ชีวิต	สรวม ชัพ ขำ มาท น้อม
๕	ชีพ	ความเป็น อยู่	สิ้น ชัพ
๖	ถาญ ชัพ	ชีวิต แดก	ควร หรือ มา ถาญ ชัพ
๗	ทรัพย์	สมบัติ	สิ้น ทรัพย์
๘	อรรณพ	ห้วง น้ำ	อรรณพ นิจุ ฤฯ วาย อัม น้ำ
๙	มหรณพ	ห้วง น้ำ ใหญ่	ฟาก ผัง มหรณพ
๑๐	มาณพ	ชาย หนุ่ม, พรหมณ์ หนุ่ม	ม : พบ มาณพ หนึ่ง

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๑๑	ทิพย์	ของ เทวดา	ของทิพย์
๑๒	เทพย์	เทวดา	หมู่ เทพย์
๑๓	ราช โยธาเทพ	ชื่อ ชุน นาง	
๑๔	สัมมติ เทพย	เทวดา โดยสัมมติ, กระษัตริ	
๑๕	วาสุเทพ	นารายณ์	วาสุเทพนิทร เห็นช นาค
๑๖	มหา เทพ	เทวดา ผู้ ใหญ่	พระ มหา เทพ
๑๗	คน ธรพ	เทวดา ผู้ ขบ ระวัง	
๑๘	ม้านิน ธิพ	มี เมื่ ก่า เน็ด เนื่อง มา แต่ ม้า น้า	ชี้ ม้านิน ธิพ คตบ ได้
๑๙	ม้า เถ็น ธิพ	มี เมื่ ก่า เน็ด เนื่อง มา แต่ ม้า น้า	ชี้ ม้า เถ็น ธิพ คตบ ได้
๒๐	มานพ	คน; มนุษย์	เดิน มา พบ มานพ หนึ่ง
๒๑	ทา นพ	อสูร	ทา นพ นิกร
๒๒	นพ	ใหม่; เก้า	นพ คุณ

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๒๓	นพเคราะห์	เคราะห์ แก้ว	ดาว นพเคราะห์
๒๔	นพมาศ	ทอง เนื้อ แก้ว, เดือน แก้ว	ครั้น ถ้วน นพมาศ ก็ คดาศ์ เค็ดอน
๒๕	บรรพ	แก้ว, ก่อน	แบบ บรรพ
๒๖	สักระบัพ	ข้อที่กำหนดด้วยพระอินทร์	เทศน์กัณฑ์สักระบัพ
๒๗	บรรพต	ภูเขา	ชั้น บรรพต ค่อย ดิธา
๒๘	เวฬุ มัพ	ปล้องไม้ไผ่	
๒๙	องคุล บัพ	ข้อนิ้วมือ	
๓๐	บุพพทิศ	ทิศบูรณ, ทิศเบื้อง หน้า, ทวน ออก	จร ทาง บุพพทิศ
๓๑	บุพพนิมิต	ต้นเหตุร้ายดี	บัง เกิด บุพพนิมิต
๓๒	อาภัพ	ไม่ควร จะเป็น ไม่ พอ จะเป็น (คือไม่ อาจให้คุณสำเร็จได้)	มีความ อาภัพ
๓๓	ชาติมภาพ	ตัว ใช้ ว่า ช้า	ชาติมภาพ ช่อ ถวาย

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น คำนว อย่าง
๓๕	ตำรวจ	ความเป็นดี, รับผิด	ตำรวจ พจน
๓๕	ตำรวจ	ความ แก้วกล้า	พระ องค์ ทรง ตำรวจ
๓๖	ตำรวจ	ความเป็นดี, เป็น งาน, ค่ำ ที่ไม่มีเอกโท	สืบ แก้ว ตำรวจ แก้ว กรองสน
๓๗	ตำรวจ	เรียน ร้อย ดี	คน ตำรวจ
๓๘	ราช ตำรวจ	ความเป็น พร้อม ของ พระเจ้า แผ่นดิน ประสูติ	พระ ราช ตำรวจ
๓๙	พิภพ	โลก, ดมบิต	ท้าว พิภพ
๔๐	วัน ตำรวจ	วัน ประสูติ	วัน ตำรวจ มา พบ พล
๔๑	เจ้าจอมภพ	เจ้า แผ่นดิน	เจ้า จอมภพ จม โลก
๔๒	อพยพ	ยก ครอง ครว ไป	
๔๓	รอนญ ราช	ฆ่า ยักษ์	เรา จัก รอนญ ราช
๔๔	ราพนาสูร	ยักษ์	ท้าว ราพนาสูร
๔๕	ท้าว ไกรพย์	เป็น ชื่อ กระษัตริย์ แต่ก่อน, เจ้า เมือง กูร	ท่าน ท้าว ไกรพย์

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๕๖	เควพ	ทำให้เป็น ของหนัก	ข้าขอเควพ
		ในใจ, อ่อน น้อม	
๕๗	ร่าย ศิพนนต์	ท่อง มนต์ พระอิศวร	
๕๘	เขาศิพนมิติร	เขา พระอิศวร สร้าง	
๕๙	ศัพ	ซากผี	พระ ศัพ
๕๐	มหรศัพ	ความที่ได้ยิน ชื่น	นี้ การมหรศัพ
		คือการ ละเล่น เค็นว้า	
		ใหญ่	
๕๑	ไกร ศัพ	อิศวร	พระไกร ศัพ
๕๒	สัตว์พ	ทั้ง ปวง, พร้อม	สัตว์พ ไปด้วย เครื่อง
			ศาสตราวุธ
๕๓	สัตัพัญญู	ผู้ รู้ ตั้ง ทั้ง ปวง	พระสัตัพัญญู
๕๔	เสัพย์	กิน, คบหา	เสัพย์ ตั้ง อัน โอชา
๕๕	เสัพ	กิน, คบหา	เสัพ ตั้ง อัน โอชา
๕๖	วาสัพ	พระอินทร์	ท้าว วาสัพ

ภ สกค

	คำเดิม	คำ แปล	คำ ใช้เป็น ตัว อย่าง
๓	เบญจครรรภ	ห้า ห้อง สำหรับรับน้ำ	พระเต้า เบญจจะ ครรรภ
		๕ แม่ น้ำ	
๒	โธภ	ความ กำเริบ	ธาตุ โธภ
๓	นภวงษ์	เชื้อสาย อากาศ,	นภวงษ์ ทรง พัง
		ชื่อ คน	ให้ คัง แค้น
๔	นภไธย	อากาศ เป็น ที่ อยู่	
๕	โถมภ	ความ อยาก ได้	โถมภ มาก
๖	ปรารภ	เริ่ม แรก	ทรง ปรารภ
๗	ถภ	ที่ พัง ได้	เลข ถภ
๘	ถภ	ของ ที่ พัง ใจ	ได้ ถภ
๙	ราช พรพถภ	คน สนิท ของ พระ	โรง ราช พรพถภ
		เจ้า แผ่น ดิน	
๑๐	โถม	ความ อยาก ได้	โถม มล

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๓๑	อสุภ	วัด ผู้ ประมาณที่เก่า หนืด ด้วย โกล ๘๐ อสุภเป็น คาวุต	ยาว อสุภ
๓๒	อสุภ	ไม่งาม, ไม่ดี	เป็น ของ อสุภ ทั้ง ดั้น
๓๓	อสุภราช	พระยา วัด	พระ โคอสุภราช
๓๔	พฤศภ	วัด ผู้	ราช พฤศภ
๓๕	นราศภ	พระพุทธรเจ้า	
๓๖	พดธิ์เอชาร	พด ช้าง ยิง	พร้อม ด้วย พด อัม เอชาร

จบ แม่ (กบ)

(การ์ตูน แม่ ก กา)

๑	เขาวน	แต่น	ชาญ เขาวน
๒	อินทรีย์	ตัว, ร่าง กาย	ว่า พดาง จำ แดง แปดง อินทรีย์

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้นำเป็น ตัวอย่าง
๓	ภานัญ	แจก บท	บทภานัญ
๔	วันทัญ	พึงไหว (ไหวว่าไหว ก็มี)	อภิวัตวันทัญ น้อม สั โรตม์
๕	โกษัญ	พระอินทร์	ท้าว โกษัญ
๖	ธรรมลังการ	มี ธรรม เป็นเครื่อง ประกับ	ขุน ศรี ธรรมลังการ
๗	บาท มริจาร	ผู้ นำเรอ เท้า	เป็น บาท มริจาร
๘	ตึงคโปร	เป็น ชื่อ เมือง เมือง หนึ่ง	เมือง ตึงคโปร
๙	คัมภีร์	ดึก, มี ความดึก	พระคัมภีร์
๑๐	วัน เสาร์	วันที่ ๗	วัน เสาร์
๑๑	ไมต์	๔๗ เดือน	หน ทางแปด ไมต์
๑๒	โมต์	แบบหล่อตัวหนังสือ	ตัว โมต์
๑๓	เยาว	ยัง เด็ก อยู่	ย่อมเยาว
๑๔	สัพชาว	เป็น ชื่อ เกิดชื่อ ชนิด หนึ่ง	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็นตัวอย่าง
๑๕	เมืองราชคฤห์	เมืองในอินเดีย	พระพุทธเจ้าเสด็จ
		เมือง ๓	เมืองราชคฤห์
๑๖	ราชคฤห์	เรือนหลวง	ราชคฤห์แก้วแกม
			กาญจน์
๑๗	เคราะห์	ผู้ถือ	บาปเคราะห์
๑๘	ดาวพระเคราะห์	เป็นชื่อดาวชนิดหนึ่ง	
๑๙	สังเคราะห์	ถือเอาซึ่งพระ ของผู้อื่น, ช่วย	มีความสังเคราะห์
๒๐	อนุเคราะห์	ถือเอาซึ่งพระ ของผู้อื่น, ช่วย	ขอท่านช่วย อนุเคราะห์
๒๑	สัมเคราะห์	ถือพระของผู้อื่นไว้, ช่วย	
๒๒	สับคำ	เจ็ดวัน	ถึงสับคำที่ตอบสารา ตามแบบบท
๒๓	วิเทห์	เป็นชื่อพระอาทิตย์ แต่โบราณ	ท้าววิเทห์

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้เป็นคำ อย่าง
๒๔	พระเทห์	กาย ประเสริฐ	
๒๕	สนเทห์	สงไสย	มี ความ สนเทห์
๒๖	เด่นห์	รัก	เด่นห์ นอง
๒๗	พด พ่าห์	พด เปน พาหนะ	
๒๘	ครุฑพ่าห์	เป็นชื่อ พระนารายณ์	ทรง ครุฑ พ่าห์
		มี ครุฑ เปน พาหนะ	
๒๙	มาห์	ผี	ผิง มาห์
๓๐	สมุห์	ผู้ เป็น ใหญ่ในหมู่ คน,	พระสมุห์
		ประชุม คน	
๓๑	ไม่ห์	หลง	เมา ไม่ห์
๓๒	พด พ्यूห์	หมู่ พด	พด พ्यूห์ ไม่อยู่ใคร
๓๓	หน้า ร่าห์	หน้า ร่าห์	
๓๔	ดำริห์	คิด	ทรง พระราช ดำริห์
๓๕	เถห์	อุปาย	เถห์ถด
๓๖	ไถ่ห์	ชาติที่ เกิด แต่ แร่	ชุม ไถ่ห์
๓๗	อุดำห์	หมั่น	อุดำห์ ทำ

(การันต์ แม่ กง)

คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑ มัตถังกั	ที่นั่ง ดัชนีฐานกล่อม นั่ง คุ้ชา	พระเสด็จขึ้นนั่ง มัตถังกั อาศน์
๒ วงกั	คต	เขา วงกั
๓ มหาวงกั	คต ใหญ่	คตของ มหา วงกั
๔ แตรสังข์	สังข์ที่ดำหริมน้ำอย่าง ๑ แตร หอย อย่าง ๑	แตร สังข์ พิณพาทย์
๕ โพชนงค์	องค์ แห่งความครัดรู้	พระ โพชนงค์
๖ อัมมกั	ตกต่ำ, ตงอยู่ไม่ได้	พระอาทิตย์ อัมมกั
๗ ปฤษณางค์	หลัง	พระปฤษณางค์
๘ อัมมกั	องค์ แปล	อัมมกั คิกมรรค
๙ คคณางค์	มี อะ วัยวะ ใน อากาศ	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัว อย่าง
๓๐	สํตางค์	ส่วน ร้อย คือ หัว ๓ แบ่ง เป็น ๓๐๐ ส่วน	รอนาได้ ๓ สํตางค์
๓๑	มาตงค์	ม้า	ชรเมียดหม่น มาตงค์
๓๒	รุดงค์	วิศว เครื่อง กำจัด เกิด	เที่ยว รุดงค์
๓๓	ไตรเวทางค์	องค์ ของ เวท สาม	
๓๔	อนงค์	นาง	นวด อนงค์
๓๕	สรวพางค์	ตัว, ร่าง กาย	เจ็บ ทัว สรวพางค์
๓๖	เบิกภังค์	เม็ด แดก	
๓๗	ตามค์สรวภังค์	ฤษั ผู้ ๓	พระ ตามค์ สรวภังค์
๓๘	ธาตุวิภังค์	แจก ธาตุ	พระ คัมภีร์ ธาตุวิภังค์
๓๙	อุโมงค์	โพรง ไต้ ดิน	เขอ อุโมงค์ โพรง อไร ไคร มา ชุด
๔๐	ตรี ยางค์	องค์ สาม	
๔๑	ไตร ยางษ์	ส่วน สาม	

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้ เป็น ตัวอย่าง
๒๒	ประยงค์	เป็น ชื่อ ต้น ไม้	ต้น ประยงค์ ตรง เขา
		ชนิด หนึ่ง	คัน ฆมาทน์
๒๓	ด้าวสุรางค์	นางฟ้า, ด้าวตึงนางฟ้า	พร้อม เหต่า ด้าว
			สุรางค นางกำนัล
๒๔	จตุรางค์	มี องค์ สี่	
๒๕	ตุรงค์	ม้า	ตุรงค์ เรือง ฤทธิ ห้าว
			เห็จ ฝอย
๒๖	ตุรงค์	ม้า	พร้อม หมู่ ตุรงค์
			หลาย แห่
๒๗	ธำมรงค์	แหวน (แหวน ตรา)	ธำมรงค์ วง น้อย
			คิด กั๊ย มา
๒๘	เบญจรงค์	ห้า, เครื่องเขียน	ฉัตร เบญจรงค์
		ห้า	
๒๙	กระษารงค์	เครื่อง เขียน	
๓๐	รณรงค์	โรง เปน ที่ รบ	รณรงค์ ยงยุทธ
๓๑	ตรี ทศ วงค์	สิบ สาม ส่วน	

	คำเดิม	คำแปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๓๒	นรสิงค์	รูปคล้าย กัน กับ คน	ที่เขา สัพพนิมิตร มี นรสิงค์
๓๓	ประ สงค์	ต้อง การ	มี ความ ประ สงค์
๓๔	พระ องค์	ตัว	พิศพระองค์ ก็งามสน
๓๕	พระ ชงฆ์	แข้ง	เด็ดจ พลาด ถม ถง พระ ชงฆ์ หัก
๓๖	พระ สงฆ์		นิมนต์ พระ สงฆ์
๓๗	มเหยงคณ	มูตดินใหญ่คือ โคก เนิน	วัด มเหยงคณ
๓๘	ดาวดึงษ์	ชื่อ สวรรค ชั้น ๒	เหาะ กลัปปัง ดาวดึงษ์
๓๙	เผ่า พงษ์	เชื้อ วงษ์	ถึง เป็น เผ่า พงษ์ กัน ก็จริง อยู่
๔๐	ไทรยางษ์	ลำ ส่วน	ลำ หมู นั้ เรียกว่า ไทร ยา.ษ์

	คำเดิม	คำแปล	คำใช้เป็น ตัวอย่าง
๔๑	รวิวงศ์	วงศ์แห่ง มาแต่ พระอาทิตย์	รวิวงศ์กับอีกว่า ภาณวงศ์
๔๒	สุรวงศ์	วงศ์ของ อาทิตย์	
๔๓	สุริยวงศ์	วงศ์ของ อาทิตย์	
๔๔	ราชวรวงศ์	วงศ์อัน ประเสริฐ เนื่อง มาแต่ พระ เจ้าแผ่นดิน	พระเจ้า ราชวรวงศ์
๔๕	ปรา สัมภ์	ความ สรร เสริญ	
๔๖	มหิษฐ์	ควาย	หมู มหิษฐ์
๔๗	หงษ์	เป็น ชื่อ ของ สัตว์ ชนิด หงษ์	ฝูง หงษ์ ลง เรียง
๔๘	นวลึงห์	คน มี อำนาจ ศักดิ์ ราชสิทธิ์, พระ พุทธ เจ้า	

(การันต์ แม่ กม)

	คำ เดิม	คำ แปล	คำ ใช้ เป็น ตัวอย่าง
๑	พราหมณ์	ชาติ คน อย่าง ๑ ผู้ ประพฤติ เพศ บวช อย่าง ๑, ผู้ มี บาป อัน ตอช เสีย แล้ว	พราหมณ์ เชิญ ใจ ผู้ ๑
๒	อวรมณ์	รูป เสียง กลิ่น รส เครื่อง สัมผัส ธรรม ซึ่ง เป็น ที่ ยินดี ของ ใจ คือ เป็น ที่ ซึ่ง ใจ ยุติ ถือ กลาย ไป เป็น ใจ ก็ มี	อวรมณ์ สบาย
๓	กุมภ	หม้อ	ราชกุมภ
๔	สยามปัสตัมภ	ชุด หนุน ไทย, เปน ชื่อ เรือ	สยามปัสตัมภ ประจำ ทำ
๕	จตุสดมภ์	ขุนนาง ผู้ ใหญ่ ๔ คน	พร้อม ด้วย จตุสดมภ์

คำเดิม คำแปล คำใช้ เป็น คัว อย่าง

๖	พนศคมภัก	บ้าเส้า	
๗	อุปลกัมภัก	อุตุ หนุน, คำช	อุประกัมภัก บำ รุง เถียง
๘	ปรารมภัก		อย่า ปรารมภัก ไป เถย
๙	โกสุมภัก	ดอกคำ	โกสุมภัก ประทุม ทอง
๑๐	มโนรมย์	ใจยินดี,	เมือง มโนรมย์
		เป็นที่ ยินดี ของ ใจ	
๑๑	อภิรมย์	ยินดี ยิ่ง	อภิรมย์ ชมชื่น
๑๒	บุวิรมย์	เมือง เป็น ที่ ยินดี	ธานี บุวิ รมย์
๑๔	ตำราญรมย์	เป็นที่ ยินดี สบาย	
๑๕	รื่นรมย์	ยินดี, สบาย	มี ความ รื่น รมย์

(การันต์ แม่ เกย)

๑	นารายณ์	พระเจ้า ของ	พระ นารายณ์
		พราหมณ์ ซึ่งมี ชื่อ ๕	
๒	นำเมอร์	เครื่อง หมายถึง	นำ เมอร์ วัณ

